

Literatūra

RAŠTIJA
MĖNAS
MOKSLAS

NR. 297

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

Donelaitis ir jo lietuvininkai

Sudarė Dr. K. Gudaitis
(Tęsinys)

X.

Donelaičio lietuvininkams ponai ne tik savo elgesiu, bet ir nešvankiais valgiais yra pasibiaurėtinamas pavyzdys. Būrai savo česnyse, pvz. Krizo vestuvėse, kai „Ilzbutė jų dukčiutė paskiausi... už šulco į Tankius nutekėjo“, valgo riebius valgius: žąsieną, vištieną, antieną, jautieną, kiaulieną, o užgeria „alaus macnaus“ ir, žinoma, „brangvyno“ taip pat netrūksta; bet prieš valgysdami lietuvininkai „Tėvemūs šventai pasiskaito“ ir tuomet jau, gardžiai bevalgydami, „būriškai besidžiaugia“. Kaip biauřejasi Donelaičio lietuvininkai ponų česnomis, patiriame iš Pričkiaus lūpų, kuris „šulcu bebūdams Dvariškus būdus ir ponų visą rabatą įsitėmyjo“. Ir štai kartą, kai jis „gromatą vyriausiam dumčiui raitis“ nunešė ir į „ądarą kuknią“ pateko, kur buvo valgiai ponų česniai ruošiami, kokias ten baisybės Pričkus patyrė: „Čia trys kukoriai duži (stori) man tuo pasirodė; Viens nešvankėlis mėsinėjo vanagą juodą (varną?), O kitas, su nagais draskydamas ištisą zuikį, Kirmėlių gyvų lizdus iš vėdaro (žarnų) krapštė; Ale trečiasis, du biauuriu ryku nusitvėręs, Rupuižes baisias į bliūdą tarškino platų: Nes tas rupuižes mūsų ponai garbino skaudžiai“. Į tuos biauurius valgius bežiūrint, Pričkiaus „dūšiai pikta pastojo Ir pro duris iššokęs, vemti pradėjo“, ir „Taip nesvietiškai nusivėmęs“, sugrįžo į virtuvę, bet nutylėjo, kas jam atsitiko, nes bijojo, kad „ponpalaikiai tuoj juokiasi būrui“, ir baimijosi: „O mažu jie dar man čia būtų mušę per ausį“. Toliau Pričkus „tykojo tyloms, už durų nulindęs, Kad pamatytų ben, kaip ponai mūs čestavojas“. Pričkus patiria negerą kvapą, nes nuo ponų naujų valgių „visas dvars dėl jų smirdėti pradėjo“. Kai jau ponai pradeda valgyti, tai Pričkus, nors už durų slėpęs, būriškai galvodamas, „rankas savo būriškas, kaip reik, susiėmė“, nes „Poniškų bei nobažnų vis poterių laukia“. Čia Pričkus visai yra pritrenktas netikėtumo taip, kad sušunka: „...dar tokios biauurybės kol gyvs neregėjęs“, nes mato, kaip ponas be poterių „...visai dangaus užmiršęs, imasi šaukštą Irgi bezaunydamas valgius į gomurį kiša“. Čia Pričkus taip „nusidvyjo, kad jau kuone rėkti pradėjo“. Tik jis „susimislėjo, kad mat čia nedera rėkaut“, nes, matyt, tuoj prisiminė, kad gali gauti „per ausį“. Savo pyktį ant „išputėlių pilvotų ponų bedievių“ Pričkus išliejo atsargumo dėlei „Vis pamaži šnibždėdamas ir Kytriai pasislėpdams“. Bet vis tik pykčio koliojimas, nors „pamaži šnibždėdamas, buvo toks stiprus, kad šunys kaukti suniko“. Ir grūmoja, žinoma, tik „pamaži šnibždėdamas“, Pričkus aniems riebius valgius ryjantiems ponams bedieviams: „Ar nesibijotės užspringti, kad kabiar (poniškus valgius) ēdat, Ar kad jūsų namus perkūns į plentą supleškins?“

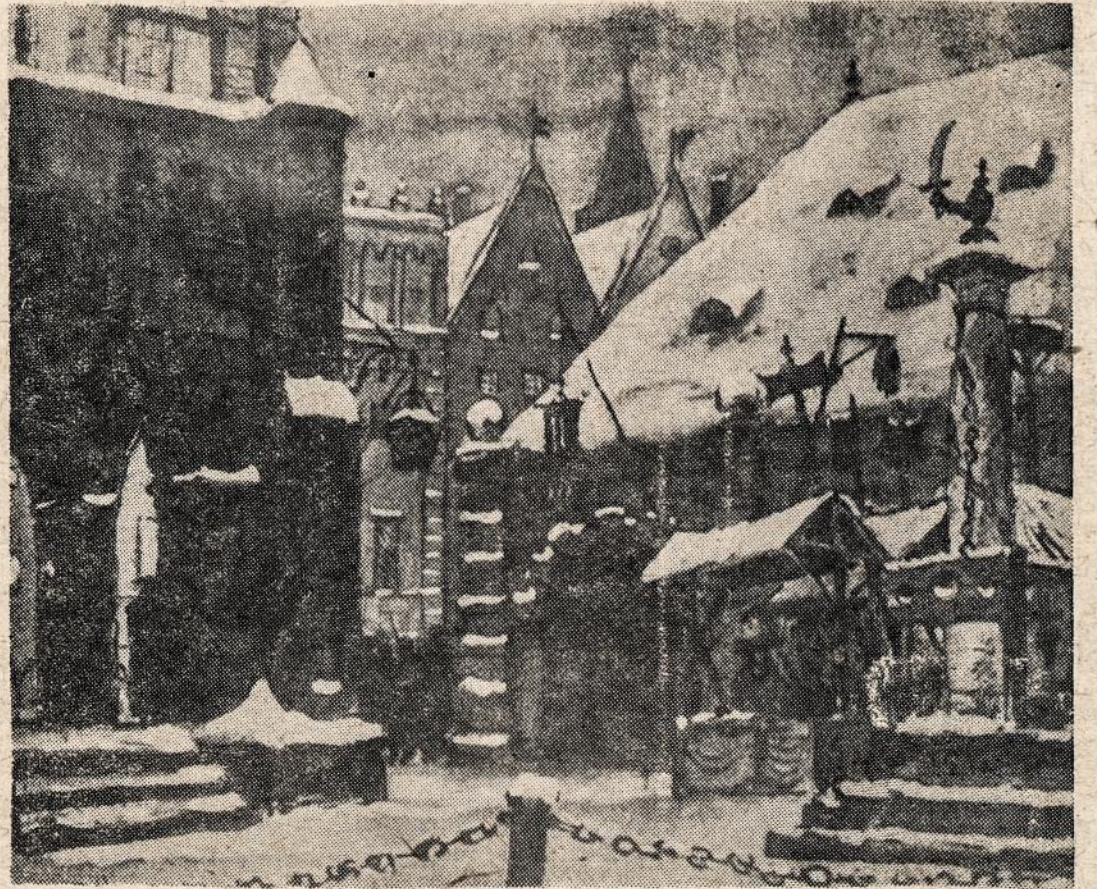
XI.

Kai kitomis svetimųjų atneštomis blogybėmis užsikrečia lietuvininkai, tai atsitinka, kad vienas ar kitas lietuvininkas pradeda ir varnas valgyti, kas bendru lietuvininkų požiūriu yra biauurybė. Ta biauurybė kaip tik atsitinka su nenaudėliu Do-

Senojo Vilniaus kampelis.

Dail. M. Dobužinskio
rekonstrukcija (dekoracija
operai „Radvila Perkūnas“)

(Iš Dr. V. Sruogienės parašytos Lietuvos istorijos kuria leidžia Tėvynės Mylėtojų Draugija).



čiu. Dočys yra tipas, kuris pralatrauja, beveik nuolat yra alkanas ir ieško progos pasivalgyti mėsos, jei ne kitos, tai nors varnienos. Ir štai įvykis. Kada Dočys, „varnienos ēst permier užsigeidęs“, paiką vaiką kaimo Dūraką su „loduotu puloku“ (užtaisytu šautuvu) pasiuntė nušauti „dvylika varnų“, tai Pričkui šaltyšškai būrus bemokinant „...ant ūlyčios toks pasidarė šūvis, Kad ir žemė su visais daiktais padrebėjo, O stuboj langai, naujai statyti, sudrisko. Kožnas šūvį tą girdėdamas taip nusigando, Kad apgaisę (apalpę) tuo keli po suolu nupuolė“. Ir štai to šūvio baisios pasėkos. Mat, Dūraks varną ant kraiko „šovė taip durnai, kad šaudams uždegė skūnę Ir kaimynų tuo nupleškino trobas; Bet ir Dūraką puloks (šautuvas) perplyšdamas pagadino“. Tuoj „pons amtsrots su tarnais visais pasirodė... ir klausinėjo, kaip ugnis pasikėlus“. Kai paaiškėjo, kad „tokios negandos“ kaltininkas yra Dočys, amtsrots su tarnais dėlto „dyvyjos didiai ir Dočį bardami spiaudė“, ir nutarė, kad „Rasputą reik koravodint“, ir „Todėl su lencugais jį drūtai surakino Ir surakintą taip ant rogių (mat, buvo žiema) nuvežė sūdyt“. Po penkių dienų „sūdžios ir daugybė liudininkų“, anų viežlybų gaspadorių „viežlybai susirinko“ Dočio teisti. Provininkai, matyt, ne tiek dėl skūnės padėgimo, kiek dėl varnienos kaltino jį. Nors atvedamas į teismą Dočys „didiai dūsaudams, provininkams pasirodė“, bet — būdinga užsispyrusiam lietuvininkui! — teisme Dočys laikėsi negirdėtai išdidžiai „rankoms įsirėmęs, Provininkams visiems nei gero nedavė žodžio“. Mikliai, gudriai ir drąsiai ginasi Dočys: „Kas jums rūp, jūs provininkai (reiškia liudininkai ir teisėjai), Kad varnienos kartais aš išsikėpt užsigeidęs, varnų ben porelę sav pietums nusišauju?“ Jis išdidžiai pasiremia net karaliaus paliepinu: „Ar nepavelijo gaisinti jas (varnas) mūsų karalius?“ Ir įgeliančiai teigia: „Tarp lietuvininkų daug yr išdykusių būrų... kurie tą niekina valgi (varnas)“. Čia yra lyg sugestija į Pričkiaus pasibaisėjimą ponų „kukneje“ ruošiamų česniai juodu vanagu — varna. Dočys pasirodo neskirsto vagio: „O man vis viens miers, kad tikt mėsos prisivalgau“. Ir pasiepiamai klausia: „O jūs bėdžiui man kąsnelį tokį pavydit?“ Ir lyg pasigailėjimo prašo: „...manęs ben kartą jau susimilkit, Kad iš bėdos, gaivindams savo dūšėlę, Varnų ben kelias iškept kasmet nusišaudau“. Ir kartu lyg įsijungdamas į bendrą

lietuvininkų skundą prieš ponus, Dočys pats teisme apkaltina ponus, kad visą skurdą ir negerovę krašte kaip tik ponai sukėlė: „Juk jūs, ponai! mus, būrus, jau taip nustekenot (nukankinot, nuvarginot, nualinot), Kad paskiau mums ēst reiks žiurkes irgi pelėdas“. Dočio byla lieka be sprendimo. Būdinga, kad Pričkus, kiti šaltyšiai bei Bleberio sėbrai apgailestauja, kad Dočys nenorįs jų klausyti, nes, mat, turi savo nusistatymą (užsispyrimą).

Čia yra įdomu palyginti Pričkiaus ir Dočio elgimosi ponų išnaudotojų atžvilgiu. Pričkus rodo ponams paklusnumą bei nusizeminimą. Jei jis mini ponų blogybes, tai jis daro „tylomis, už durų pasislėpęs, vis pamaži šnibždėdamas“. Nors ir jis kenčia svetimų ponų priespaudą bei išnaudojimą, bet jis taikos prie padėties, nesipriešina ir laikosi dėsnių: „Dumplės yr naudingas daiktas į kaminą pūsti (reiškia kalbėti tik namie, saviškių tarpe, savais reikalais), Bet prieš vėjus pūst dar jos niekadodos nederėjo“ (reiškia nesipriešink vyraujančiai padėčiai, stipriems išnaudotojams). Ir savo filosofiją Pričkus paremia konkrečiais pavyzdžiais: „O ar gal ereliui (galiūnui) žvirblis glūps (baudžiauninkas) prisilygint, Ar bloga varlė prieš liūtą (galingą poną atėjūną) didelį stengtis?“ Dėl to Pričkus pataria Laurui: „...dabokis su ponu pasipūtusiu šūtyt, Ir laikyk savo snukį...“ Priešingai Dočys, nors „nenaudėlis“, teisme drąsiai pasako ponams tiesą į akis, kad jie, tie ponai, yra krašto blogybių ir vargingo gyvenimo priežastis.

XII.

Pričkus nuolat yra susirūpinęs, kad lietuvininkai būtų darbštūs, „Nes be trūsio Dievs mus išmaitint nežadėjo“. Pabardamas slunkiui jis primena, kad „Neprieteiliau! tu, lėbaudams ir vis smoguriaudams, Lauką su tvoroms ir namą visą suėdei“, ir tuo tik „...Sav ir mums lietuvininkams padarai daug gėdos“. Bet „viežlybus kaimynus, gaspadorius ir grečnomis gaspadinėms“ jis giria už jų darbštumą ir prašo nesigėdėti „būriškų darbų“. Kai jis tingines moteris bara, tai darbščiausias ramina, kad tai jų neliečia; „Jūs neprivalot dėl tokių kalbų nusigėdėti; tos tesigėdi tikt, kurios tingėt nesigėdi“.

Pričkus stropiai kviečia būrus bėgti atlikti baudžiavą, kaip likimo uždėtą pareigą ponų naudai, neklausdami jokio atpildo; tą pareigą jis primena būrams: „Ak, kur dingtų ponai, kai jie būro netektų“.

(Tęsa 2-me psl.)

Donelaitis ir jo lietuvininkai

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

Tačiau būras Bužas, kuris samprotauja, kad visi žmonės lygūs gimsta, iškelia ponų nedėkingumą ir neigiamą būdą, teigdams, kad ponai būrus: "Iš nelabos širdies per paiką drimelį laiko" ir primena, jei būro nebūtų, tai ir ponai "gardžių pyragų" neiektų.

Apskritai Pričkus atstovauja tam lietuvininko tipui, kuris tariasi turįs būti klusnus amtmonq, atėjūno dvarininko pavaldinys. Jis pamokina lietuvininką rūpestingai gyventi ir reikalauja nuolatinio darbštumo, dėl to dažnai smerkia tinginį baudžiauninką už jo "rėplinėjimą" bei "žioplinėjimą". Už išplitusią vagystę bei girtuoklystę jis pakaltina ir poną ir lietuvininką tarną, kuris paseka poną: "Pons ir tarsas jo peklon tikt bėga tikt bėga". Tačiau dėl tokių griežtų Pričkaus priekaištų neiškentęs, Enskys gina lietuvininkus ir nurodo, kad kiti esą negeresni: "Ak! tarė jam Enskys, pas kūmą Krizą sėdėdams, Pričkau, tu per daug jau mūs išnėkini būdą. O dėl ko tu taip lietuvininką nabagėlį išdarkai, jo šelmystes visas pasakydams? Švėds, maskolius, lenks ir žyds kitaip nepadaro, O ir vokiečių prancūzui 'vui' pasakydams, Taip kaip tikras koks prancūzas, moka prigauti". O dėl baudžiauninkams prikišamų vagysčių Enskys pačiam Pričkui primena: "Juk ir tu, gaidau! šaltyšium dar nepastojęs... visokius vogdavai uosius... tu tik kytriai prisivogti mokėjai; Todėl ir vartai tave dar niekados nenutvėrė".

XIII.

Ir liūdnas yra šaltyšiaus Pričkaus galas. Pričkus, kuris nuolat yra susirūpinęs baudžiavos darbais, kuris slunkių bara ir baudžiauninkus pamokina, vis "ant gero dūmodams", sulaukęs senatvės, kaip skaudžiai turi nusivilti, kad ir ponas, kuriam ištikimai tarnavo (alga už pataikavimą svetimiems), ir baudžiauninkai nebegebia jo, o slunkius jam net įžeidžiamai erįsta pasakyti: "Eik... snargliau! kas tav rūp? Štai gausi per ausį". Ir pasenęs pralęš Pričkus liūdnai prisimena praeitų laikų: "Vislab ir visur, kaip girdit, liaupsinō Pričkų". O dabar "Pons taipo, kaip būs šaltyšių niekina seną".

Pagaliau baisų ir skaudų Pričkus, išminčius šaltyšius bei mokytas Bleberio žentas, susilaukė galą. Ir štai, kai amtsrots, "iris žakus naujų skarbų pamatydams", šilingo pasigedo, ir visai nekaltai dėl to šilingo — mat amtsrots ir Pričkui "buvo paupys", kad jis "ant pinigų padabotų" — "... kaip sumušdino Pričkų. Kad, vos tris dienas sulaukęs, numirė bėdžius". Ir giliai širdimi suunka poetas: "Tai, broleliai! tai vis dėlto svieto malonė! Tiek nusipelnom, kad viernai atliekame slūžbą!"

XIV.

Donelaičio lietuvininkai turi savo papročius ir mandagumo taisykles, kurių jie griežtai laikosi. Jie smerkia, jei lietuvininkų vienas kitiems atneštus papročius seka, o savus gerus papročius užmiršta. Jie šiuo būdu baudžia tą, kuris laužo mandagumo taisykles. Viena iš tokių mandagumo taisyklių buvo, kad nepridera, jei nekvestas, eiti į kaimyno puotą, nes "Rods negražu, kad kas į česnį veržiasi lįsti, Kur tik sukviesti bičiuliai gal čestavotis". Tai ryškiai atsispindi Krizo vestuvėse, nes tik tie svečiai teatsilankė, kurie buvo Krizo kvieslio "puikiai rėdyto... raito... paprašyti". Ir koks bailsus sumišimas svodboje atsitiko, kai "Dū kaimynu svodbon atsi-bastė, Viens jų Slunkium, o kitsai Pelėda vadimams". Pykčio pagautas pats šeimininkas "Krizas kolioja nuopertą porą matydams" ir riktelėja: "Stui, nešvankėli! nelįsk, kur lįst netinka, Lauk, ik Krizas per paslą šauks pasirodyt Ir, kaip viežlybą kaimyną, lieps pasilinksmint". Nekviestų kaimynų pasirodymas yra toks didis dyvas, kad "bobutė jo dėl to didiai nusigandus

A. S. PUŠKINAS

EUGENIJUS ONEGINAS

Eiliuotas romanas

Vertė STEPAS VAZBYS

Vinco Krėvės-Mickevičiaus
Societiam Prisiminimui

(Tęsinys)

SEPTINTOJI DALIS

XLIX

Jaunuolių persenę būriai
Į Tanę spokso susiraukę
Ir kažką šneka negerai,
Parinę ją, kaip juokui, auką.
Dar keistas, liūdnas juokdarys
Be priekaišto Tatjaną laiko
Ir atsirėmęs į duris
Elegija nūstebint taikos.
Pas tetą nuobodžią sutikęs
Ja Viazemskis susidomėjo,
Užguitą sielą papenėjo.
Kur buvęs senis, žybt, ant plikės
Tiesiau peruką pasitaisęs
Teirautis, kas gi ji, tuoj leisis.

L

Bet Melpomenos kur staugimą
Jūs girdit, sukeliant aistras,
Kur butaforines skraistes
Prieš šaltą minią skleist ji ima.
Kur Talijsa sau snūduriuoja
Katučių šėlstančioj audroje.
Ir Terpsichora kur daugiausiai
Jaunimą ragina pasiausti,
(Kas buvo dagi kitados
Laikais net senesnės kartos) —
Ponių pavydinčių lornetai,
Madingų kritikų vamzdeliai
Iš ložių, kvepiančio parketo
Nekrypo žvelgt į Tanės šalį.

LI

Į sueigą Tatjaną veža.
Tvanku ten, bet jauku, dievaži.
Orkestras griaudžia. Sukas poros.
Lyg gėlės puoduos, žmonės korus,
Šviesu, kaip dieną. Ten merginos

Tuo gumbu vaitot ir skaudžiai sirgti pradėjo. O svečius apėmė toks išgastis, kad "todė viežtybi sveteliai taip nusigando, Kad jie neigi tabako jau rūkyt negalėjo, Bet dėl išgasties iš rankų išmetė pypkius". O to išgasties ištikū "Spirmonai taip jau dėl tokio mado striuko su žaislais savo skambančiais po suolu nuėjo". Ir visas svodbiškas džiaugsmas, šokiai, dainos bei pasakos "Dėl baisybės tos tuojaus į nieką pavirto". Patys vestuvių dalyviai tuo įvykiu buvo lyg apsvaiginti, nes "svečiai visi, tyloms kasydami galvas, Kas tam striukui reik, nei šiaip nei taip n'išmanė". Tik praktiškasis ir visados paslankus padėti Enskys susigriebė, kas reikia daryti: "Enskys iš pykčio beržinę pagriebęs, Slunkiaus irgi Pelėdos šonus skalbti pradėjo. Ir po tam, plaukų nusitvėręs, išmetė laukan". Ir taip svodbos džiaugsmas buvo atstatytas.

XV.

Donelaičio "Metų" lietuvininkai yra bibliški galvotojai. Jie tiki, kad visa kas yra laikina šiame pasaulyje. Selmo visas galvojimas yra persunktas tikybiniais ir moraliais samprotavimais (susirinkimininko pavyzdys), nes jis skelbia, kad "Dievs visur tave mato" ir kad "Algą kiekvienam, kaip pelnęs yr, sudavads". O Lauras, kuris šiaip yra rimtas bei išminčius, į reikalus žiūri iš praktiškosios pusės, ir yra griežtas miestiečių ponų (mat, lietuvininkų tuomet miestuose nedaug būta) kritikas, — tas Lauras, nors gėrįsi vasaros gėlėmis ir stebi, kad lauko gėlių grožybė praeina ir kad maži paukščiukai paaugę

(Tasa 3-čiame psl.)

2 — NAUJIENAS — CHICAGO 8, ILLINOIS
1956 M. SAUSIO 7 D., ŠEŠTADIENIS

Plasnoja, lyg drugiai jurginuos'.
Ten nuotakos sudaro ratą.
Ten žodžio įžūlūs piratai —
Puošėivos — giriasi liemenėm.
Tuo ir husarai, kaip ir manėm,
Atostogas praleisdami,
Atvyks ten baliaus įkaršty
Sukelti triukšmą, sužavėti,
Kaip meteorai, išbildėti.

LII

Padangių skliautuos' daug žvaigždžių.
Maskvoj gražuolių irgi daug.
Bet nusmelkia žvaigždes, žiūriu,
Mėgstas mėnulis žingeidaut.
Ir ta, kurios juk nenorėčiau
Trukdyti lyra neramia,
Lyg išdidus mėnulis, šviečia
Merginų ir žmonių tarpe.
Koks jos erelio išdidumas,
Iminto pėdsako švelnumas,
Lyg raistas, žvilgsnis jos gilus,
O šypsni diėviškai žavus.
Užtenka, liaukis, jaunas dokle,
Esi sudėjęs aistrai duoklę.

LIII

Ne tau, Tatjana, džiaugsmas, juokas,
Mozūras, valsas ir galopas.
Tu pasislėpus už kolonos
Dviejų tetų globoj iš šonų,
Stebi ir nieko nematai.
Į viską žiūri nūn šaltai.
Narve tu čia... Laisva dvasia
Veržies į kaimą nuolatos
Paslankioti giria vėsia,
Paskęsti kvepiančiuos' žieduos',
Artojai prakaitą nušluostyt,
Pageltusį romaną glostyt
Tarp parko liepų šimtamečių,
Likimui tarti skaudų ačiū,
Kur būta jo ir kur dabar
Táu lieka pelenus tik bert.

LIV

Kai mintys klaidžiojo toli,
Kai baliaus triukšmo ji nejuto,
Iš tolo kario-kalakuto
Akis ją vėrė, oj, kaitri.
Tetulės budrios pastebėjo,
Baksnot alkūnėm ją pradėjo —
"— Pažvelk, Tanyt, greičiau į kairę...
Tenai, tenai... nebūki žvaire".
"— Į kairę?... Kas ten ypatingo?"
"— Behūtų kas, vistiek žiūrėki.
Matai ten būrį. Stovi prieky
Uniformuotų, lenkiasi didingai...
Štai eina, stabteli, vėl kruta".
"— Į ką?... Tą generolą drūtą?!"

LV

Pasveikinkim laimėjus Tanę —
Generoliene vaikšto menėj.
Tuo pasidžiaugt sustojęs kiek,
Savu keliu turiu vėl lėkt.
Kad nepamiršt, ką apdainuoju —
Jaunutį savąjį herojų
Ir keistenybių tiek jo daug.
O, epo mūza, imk užtrauk
Palaimą trūkusiame tiek darbui
Ir, man įteikus ramstį svarbų,
Neleiski klaidžiot be tvarkos.
Pečiai jau nejaučia naštos.
Tat, klasicizme, tau ura:
Nors pervėlai, pradžia yra.

1827-1828. Maskva. Michailovskoje.
Peterburgas. Maliniki.
(Septintosios dalies pabaiga)

(Bus daugiau)

PETRAS ŠIRVOKAS

Nauja Juozo Švaisto knyga
230 psl įdomiausių lietuviškų nuotykių.

Kaina \$2.00. Kreiptis į

NAUJIENAS, 1739 S. Halsted St.

CHICAGO 8, ILLINOIS

HENRIKO RADAUSKO KŪRYBA

Nauja Henriko Radausko eilėraščių knyga

Henrikas Radauskas. ŽIEMOS DAINA. Eilėraščiai. Chicago MCMLV. Išleido Vytautas Saulius. Tiražas 500 egzempliorių. Spaudė "Draugas". 80 psl. Kaina 3 doleriai. Knyga didelio formato (6x8), labai gero popieriaus ir įrėšta į kietus viršelius. Leidėjo adresas: 704 N. State St., Chicago 10, Ill.

Gerų knygų pasiilgusių lietuvių visuomenę maloniai nustebino leidėjas Vytautas Saulius, prieš pat Naujuosius Metus pateikdamas skaitytojams Henriko Radausko eilėraščių rinkinį, pavadintą "Žiemos daina".

Visų pirma, tenka atkreipti dėmesį į puikų išorinį knygos apipavidalinimą. Stambus formatas, kieti viršeliai, geras popierius ir, apskritai, skoningas įrišimas teikia



HENRIKAS RADAUSKAS

malonumo šį leidinį imti į rankas.

Knyga turi tris skyrius, kurių pavadinimai yra: "Saulės keliai", "Monologai" ir "Tragiška kaukė". 77 numeruotų puslapių leidinyje telpa 57 eilėraščiai, kurių dalis yra parašyta vadinamomis baltomis eilėmis.

Amerikos lietuvių visuomenę pažįsta H. Radauską iš jo ankstyvesnio eilėraščių rinkinio — "Strėlės danguje" ir iš eilėraščių, retkarčiais pasirodančių periodinėje spaudoje. Todėl nėra abejonės, kad naują jį jo rinkinį pasitiks su džiaugsmu. Tuo labiau, kad tikslus žodžio naudojimas bei formos išbaigtinumas daugelį šios knygos eilėraščių paverčia kristalo tobulumo kūriniais.

Šiame "Literatūros" numeryje pateikiame keletą eilėraščių iš "Žiemos dainos".

IŠ RINKINIO "ŽIEMOS DAINA"

ŽIEMOS DAINA

Sūkuriuotom gėlėm, pasiklydusiais paukščiais,
Nepaeinančiais, griunančiais sniego kalnais
Apsitvėrė žiema, — nežiūrimais auksčiais,
Nepagaunamais, alpstančiais tonais švelniais.

O eilėraštis gimsta — kaip vėjas — iš nieko
Ir skambėdamas bėga pusnim neramus,
Bet negali daina prasimušti pro sniegą
Ir sugrižta — kaip vėjas — į savo namus.

VENEROS GIMIMAS

Zaibas muša į okeaną, įtūžusi banga meta ją iš gelmių į krantą, ir jina stovi ligi kelių vandenį, visa aplipusi dumbliu, apraizgyta lašančiais žolių tinklais. Maži krabai bėga jos kūnu žemyn, jūros žvaigždės ir jūros ežiai krenta jai nuo galvos ir pečių, grįždami į savo drėgną tėvynę. Išskėlusi rankas, ji trinasi smėliu apneštas akis, kurios dar tebemato koralų ir vandens anemonų girias, elektros žuvis ir nutekančių formų, švelniausių spalvų gyvūnus: gelmių plėšikus, apsimetusius rojaus gėlėm. Zaibas muša į žvejų kaimelį, prisiglaudusi tarp raudonų uolų, kelios lūšnos nuvirsta į jūrą, — jai nebėra ko bijoti: dangus sunaikino jos gėdingo gimimo liūdininkus. Debesis nusileidžia žemyn, kietom srovėm nuplauna dumblą nuo jos kūno, kuris sušvyti perlamutro vaivorykštėm besileidžiančios saulės šviesoj. Išsiliejęs, jis pridengia ją permatoma skraiste, ir jina, atsargiai kvėpuodama neįprastai aštriu žemės oru, šypsodamasi sau pačiai, eina pajūriu į artimiausią smūklę, kur dar šiąnakt su pravažiuojančiu pirkliu pradės savo linksmą ir purviną, begalinių triumfų kupiną žemės gyvenimą.

DVASIŲ BALADĖ

Girios senos kaip vandenys. Samanos.
Klaidžios pasakos kurčio pušyno.
Miško dvasios, kur kalba nesąmonės
Ir kurios savo vardo nežino.

Jos užgimę audroj vakarykštėje,
Išsivertę iš degančio kelmo.
Jas griautiniai maurodami krikštijo,
Joms durnaropės byra iš delno.

Apsisiautusios rukstančia tunika,
Kaukia jos per miškų karaliją
Ir išgasdina vaiką ir kunigą,
Kurie velnio ir angelo bijo.

Jos paukščiuką nuo epušės nuspiria,
Nugramzdina į vandenį — nuogą,
Pamaitina gyvatę ir musmirę,
Prinokina nuodingąją uogą.

Jos nutupusios užburia ažuolus
(Iš tų medžių bus pjaunamas karstas)
Ir murmėdamos maišos, kaip mašalas,
Ir į dūmus pavirsta jų barzdos.

Girios senos kaip vandenys. Samanos.
Klaidžios pasakos kurčio pušyno.
Miško dvasios, kur kalba nesąmonės
Ir kurios tikro Dievo nežino.

KELIONĖS PATARIMAI

Išsėmk lig dugno šimtą šulinių,
Papjauki bandą jaučių plačiaragių,
Sušluoki miltus iš visų malūnų
Ir susikrauki visa tai į laivą.
Draugų drąsiausių būrį pasirink
Ir dešimt metų plauki per marias
Pradžioj pietų šalin, paskui į rytus.

Kai iš vandens Juodų Erių krantas
Išners, paruošk strėles, lankus ir jietis,
Nes tie didžiuliai paukščiai puola laivą
Ir įgulą išgrobsto. O Gigantų
Priplaukęs šalį, suk toliau nuo žemės:
Jie nuo kalnų uolas į jūrą mėto
Ir daug laivų yra padovanoję
Žuvų vaikams žaislelių vietoj.

Jeigu

Laimingai seksis, pagaliau atplauksi
Į Amžino Pavasario salas.

Tos dvynės salos guli vandenį
Kaip seserys susikabinę rankom
Ir spindi saulėj vaisiais ir gėlėm.
Ten imki šilką, perlus, dramblio kaulą,
Ugningais kūnais moteris, kad kelias
Atgal atrodytų trumpesnis, tik
Nelieski melsvo katino ir žydro
Mėnulio, kuris kaba taip žemai,
Kad jį beveik gali pasiekt nuo stogo.
Nes katinas ir mėnuo — tų salų
Dievai, — kas juos norėtų grobti, žūtų.
Jie vienas kitą myli: kiaurą naktį
Mėnulis, katinui medžiojant, šviečia,
Parodo jam peles ir paukštelius,
Ir tas jų prisiėda ligi sočiai.
O brėkstant rytui, mėnesį užmigdo
Niurnėjimu švelniausiu ir paskui,
Kad niekas jam nesutrukdytų, saugo.

O žmonėmis, kaip ir visi dievai,
Jie nesirūpina, — jie baisiai skuba
Ir patys vos suspėja apsidirbti.

Donelaitis ir jo lietuvininkai

(Atkelta iš 2-ro psl.)

"Tėvą su mama prastoję, penisi patys". Dėl to samprotaudamas, kad žmogaus likimas yra toks pat, Lauras šūkterėja graudžiai: "Ak... kaip visai niekings mūsų veikalas amžio" Psalmisto įkvėptas, jis palygina "žmogišką trumpintėlį amžių" su "žydičioms ir krintančioms žolėms" ant lauko, ir regi, kad "Kožnasviens žmogus užgimdams pumpurui lygus, Iš kurio žiedelis jo pirmiaus išsilukština, Ik po tam jis, peržydėjęs ir nusirėdęs (numetęs žiedo lapus), Užaugin vaisius ir amžį savo pabagia".

Ypač klausydamas pasenusio Pričkaus liūdną nusiskundimą, kai anas, žiūrėdamas savo "nuplikusio kuino", kuris trylika metų Pričkų "šuoliais jodinėjant viežlybai į baudžiavą vilko", "karčius žilus" ir "su dūsavimais išvyta savo senystę", ir girdėdamas gaudų Pričkaus likimą, kad "Pons taip, kaip burs, šaltyšių niekina seną", — ir Enskys samprotauja, kad čia nieko nėra pastovaus ir viskas praeina ir sugaišta. Tam įrodyti jis ima pavyzdžiui savo "nudilusio stungio briedkriaunį, ant šalto preikalo kaltą", ir rodo, kad jo briedkriaunis peilis yra taip sudilęs, "nei išdilusį delčią Ar kaip baisiai koks nukum-

pės vanago snapas". Ir kai Enskys pamato savo nudilusį briedkriaunį peilį, jam "tuojaus... giltinė rodos", kuri "su dalgiu kumpu nugandina svieta". Enskys didžiai gailisi savo išdilusio briedkriaunio: "Aš taip gailiuos, kad kartais verkt nesiliauju", nes jis gyvai prisimena, kokius didžius darbus atliko jo "briedkriaunis" per trylika metų: "...dešras mėsinėjo, lašinius ant svodbų mandagiai piaustė ir skeldavo kaulus". O dabar jau "briedkriaunis" paseno ir sudilo — sic transit gloria mundi: taip praeina pasaulio garbė.

Leidžiamas kilminis lietuvių kalbos žodynas

Svarbus prof. E. Fraenkelio darbas

Daugelis ne tik lietuvių kalbos specialistų, baltologų, bet ir slavistų bei apskritai lyginamosios indoeuropiečių kalbotyros specialistų domisi lietuvių kalba, ją atsidėję studijuoja ir rašo tos srities tyrinėjimus, mokslinius darbus. Ir tai daryti jie yra pradėję nebe nuo vakar dienos, bet nuo XIX a. pradžios, kai ant kojų atsistojo ir pats lyginamasis indoeuropiečių kalbotyros mokslas. Tų raštų ir studijų yra prirašyta tiek daug, kad iš jų susidarytų nemaža biblioteka; jei skaitysime ne tik atskirai išleistus veikalus, bet ir mokslo žurnaluose bei šiaip atskiruose leidiniuose išspausdintas studijas studijėles, jų susidarys ne šimtais, bet jau tūkstančiais. Šitie raštai rodo, kokią didelę reikšmę (ypač dėl savo formų senumo) lyginamajam indoeuropiečių kalbotyros mokslui turi lietuvių kalba. Taip pat jie yra ir gera mums kultūrinė propaganda.

Tačiau ligi šiol palyginti nedaug tenudirbta lietuvių kalbos žodyno srityje. Daugiau čia turėjo atlikti patys lietuviai, kaupdami į krūvą, lasydami atskirus žodžius. Bet didelį ir gerą žodyną išleisti nėra toks lengvas dalykas: tam reikia ir eilės gerų specialistų, ir daug kapitalo, ir atitinkamų sąlygų bei ryžto. Nepriklausomojo lietuvių gyvenimo buvo per trumpas laikotarpis šiam uždaviniui įvykdyti. Kitos tautos didžiuosius savo kalbos žodynus leido po 70 ir daugiau metų. Koks likimas laukia nepriklausomybės metais pradėto ruošti didžiojo "Lietuvių kalbos žodyno" (kurio vyr. redaktorium buvo pastatytas J. Balčikonis), tuo tarpu nebežinia.

Vis dėlto mažesnių ar ir apydidžių lietuvių kalbos žodynų (vienakalbių ar ir į kitas kalbas verstų) turime. Tik stigome iki šiol kilminio (etimologinio) žodyno, kaip kad kitos didžiosios ar šiaip mokslui svarbios kalbos turi. Teturėjome kai kurių mokslininkų (ypač K. Būgos) paskelbtų trumpesnių etimologinių žodžių sąrašų periodiniuose leidiniuose.

Bet praeitieji metai parodė, kad ir tokio žodyno susilauksime. Tai didelis ir svarbus įvykis mūsų kalbos istorijoje. Pernai metų gale jau pasirodė pirmas kilminio lietuvių kalbos žodyno sąsiuvinis, paruoštas prof. Dr. E. Fraenkelio, "Litauisches etymologisches Wörterbuch". Leidžia susidėjusios dvi V. Vokietijos leidyklos: Carl Winters Universitätsverlag (Heidelberge) ir

Vandenhoeck & Ruprecht (Göttingene).

Anksčiau buvo girdėti, kad ruošiasi tokį žodyną leisti prof. A. Sennas (dabar Filadelfijoje) ir lenkų kalbininkas J. Ot-rebskis. Tačiau pirmajam lemta buvo su šiuo laukiamu žodynu pasirodyti gerai kalbos mokslo pasauly žinomam kalbininkui E. Fraenkeliui. Jis yra tam darbui gerai pasiruošęs — apsityręs ne tik baltų kalbotyroje, bet taip pat slavų, ypač klasikinėje filologijoje ir apskritai lyginamojoje indoeuropiečių kalbotyroje. E. Fraenkelis yra parašęs keletą svarbių veikalų ir paskelbęs daug studijų žurnaluose įvairiais lietuvių kalbos mokslo klausimais, be kitko, dažnai nagrinėdamas kai kurių lietuvių kalbos žodžių lytis, jų kilmę, visada apsiečiai pasitelkdamas kitų indoeuropiečių kalbų duomenų tiems žodžiams aiškinti. Prof. E. Fraenkelis 1946-49 m. yra dėstęs Pabaltijo Universitete Hamburge, kai kuriuos lietuvių kalbotyros dalykus aiškindamas studentams lietuviams lietuviškai. Jis kalba palyginti gerai iletuviškai ir apskritai daug simpatijų rodo lietuviams. Šiuo metu jis jau yra išėjęs į emeritus; gyvena Hamburge.

Šio žodyno būsią 10 sąsiuvinų po 80 didelio formato puslapių. Daugiau kaip pusė rankraščio esą jau paruošta spaudai.

Žodynas, parašytas vokiečių kalba, pirmiausia, žinoma, skiriamas mokslininkams kalbininkams — lituanistams bei baltologams, bet taip pat slavistams ir apskritai lyg. indoeuropiečių kalbų mokslo atstovams.

Šiame sąsiuvinyje, kuris apima nagrinėjamus žodžius nuo *aba* iki *dakanoti*, aiškinami, žinoma, tie žodžiai, kurių etimologijos (kilmės) daugiau ar mažiau žinomos. Įtraukti bendriniai ir kai kurie senesni tikriniai žodžiai (ypač vandenvardžiai), grynai lietuviški, senieji veldiniai arba ir svetimųjų perdirbiniai bei šiaip skoliniai.

Nors žodynas skiriamas pirmiausia mokslo žmonėms, bet jis galės nevienu atveju praversti kiekvienam, kuris domisi mūsų kalba, jų žodžių kilmę ir paskaito vokiškai. Čia jis galės rasti patogiai sufrauktas į vieną vietą žinias, kurios paties autoriaus ir daugelio kitų kalbininkų (jų tarpe ir lietuvių) buvo išbarstytos po atskirus leidinius ir daugeliui neprieinamos; o nemaža jų paties autoriaus čia yra pirmą kartą skelbiama.

Kiekvienam gali būti įdomu iš to žodyno sužinoti, kad

Ką pamiršome 1955 m. paminėti

Prieš 70 metų liepos 2 d. New Yorke pradėjo eiti Jono Šliūpo redaguojamas "Lietu-wiskasis Balsas"

Tai buvo pažangios minties palinkęs į socializmą laikraštis. Pirmais metais jis ėjo "pagal išgalę". Tais metais viso išėjo 13 to laikraščio numerių. 1886 m. "L. B." jau ėjo "2 syk ant mėnesio" ir toliau pasirodė knygelės formato. 1888 m. "L. B." persikėlė į Shenandoah, Pa., ir ėjo "3 syk ant mėnesio". Paskutinieji jo numeriai pasirodė 1889 m. Tais metais jo išėjo 4 numeriai. Laikraščiui leisti buvo sudaryta Lietuvos

pvz. *avynas* "dėdė (motinos brolis)" yra neskirtinas nuo prūsų *awis* "dėdė" (šauksmininko linksnis), rusų *uj*, gotų *awo* "senelė", lotynų *avus* "senelis", *avunculus* "dėdė". Tai gi mūsų žodžio esama seno. Kad *ašóklė* (šalia *ašvóklė*, *vašóklė*...) yra kilusi iš pagrindinės lyties *ašvóklė*, kuri, pagal K. Būgą, sietina su *ašvā* "kumelė". Kad toks siejimas yra galimas, rodo ir vokiečių *Ross-beere* (: *Ross* "žirgas"). Mūsų *avietė* taip pat neskirtina nuo *avis*. *Balānda* giminiuojasi su *balti*. *Bańdorius* ir *beńdorius* "kubilius" (taip pat, žinoma, ir pavardė *Bendorius*) yra skolinys iš rusų *bondar*, kuris, šalia lenkų *bednarz* ir kt., kilęs iš germanų kalbų. *Amatas* mūsų gautas iš vidurinių amžių vokiečių žemaičių kalbos. Kai kurie skoliniai mūsų savaip susidurstyti su savais elementais: *aliāi* (plg. *aliai vienas* "visiteli") pasidarytas iš lenkų bei gudų skolinio *ale* ir pasturdėlio *-ai*, kaip kad šalia *bet* yra ir *betai*. Vėl atkōčius "audėjas" (ir pavardė *Atkōčius*, *Atkōčiūnas*, *Atkōčaitis*...) gautas iš lenk. *tkacz* "audėjas", rus. *tkacha* (= *tkan* "audimas, audeklas") su pridėtu žodžio pradžioje *a* (plg. šalia *psalmė* su tokių priedu *apsalmė*), nusižiūrėjus į priešdėlį *at-*.

Šis pirmasis kilminis lietuvių kalbos žodynas yra didelio ir kruopštaus prof. Fraenkelio darbo vaisius. Tokiam žodynui reikia labai daug ir atskirų tarminių bei istorinių kalbos duomenų, ir juos visitelių surankioti bei žinoti vienam žmogui, suprantama, nėra įmanoma. Kita vėl vertus, žodžių etimologijos yra nelengvas ir neretai slidus užsimojimas. Tačiau prof. Fraenkelis apskritai, žiūrint aplinkybių, labai rūpestingai ir kritiškai atliko savo darbą. Šio vertingo žodyno autoriui ir leidėjams priklauso didelė padėka.

Norintiems kalbamąjį žodyną įsigyti (užsisakyti sąsiuviniais), pateikiamas ir leidyklos adresas: Carl Winters Universitätsverlag, (17a) Heidelberg, Lutherstrasse 59, Germany. Žinoma, galima žodyną užsisakyti ir per kai kuriuos vietinius knygynus. Sąsiuvinio kaina DM 16.50 (vok. markių).

mylėtojų sambūris, ir laikraštis kurį laiką skaitėsi to sambūrio turtu.

* * *

Be 1955 m. "Keleivio" kalendoriaus beveik niekas daugiau neprisiminė, kad prieš 120 metų, sausio 17 d., Anykščiuose gimė "Anykščių šilelio" autorius Antanas Baranauskas.

Vyskupas Antanas Baranauskas buvo įdomi asmenybė ne vien tik savo raštais, bet ir ano meto savo veikimu. Jis yra tokių įsidėmėtinų posmų autorius:

*Anei rašto, anei druko mums
[turėt neduoda.
Tegu, sako, bus Lietuva ir tam-
[si ir juoda.*

Taip jis nusakė savo profesus prieš rusų carų despotijos veikimą ano meto Lietuvoje.

Ta proga bus visai ivetoje prisiminti Antano Baranausko "Anykščių šilelio" 1955 m. "Keleivio" kalendoriuje tilpusį pamėgdžiojimą, tremtinio poeto A. G. parašytą: "Čionykščių šilelis". Štai jo pirmas posmas:

*Dypukai plaukuoti, čiabuviai
[nuplikę, —
Kas jūs giminystei senovinei
[tiki?*

*Kur toji linksmybė gaivi pasi-
[dėjo,
Kuri mus nuo laivo lig baro ly-
[dėjo?*

*Kur tie turkinėliai, tos klemsų
[ausytės,
Kurias bekramsnojanč taip
[miela klausytis?*

*Kur ta džindžirėla, Four Roses
[pantytė,
Kad regint sukrykščia širdis
[kaip antytė,*

*O lašą nuriję nei akį primer-
[kiam
Ir apsikabinę dainuojam ir
[verkiame?*

*Ak, visa prapuolė, ir viskas
[nupliko,
Vienur ciciliko, kitur kataliko.*

Gal todėl ir Antanas Baranauskas pereitais metais buvo primirštas ...

* * *

Pereitais metais galėjome prisiminti, ir prisiminus pagaltoti, kad 1795 m., t.y. prieš 160 metų, *Rusų imperija galutinai pavergė Lietuvą* ir toje "tamsybėje ir juodybėje" Lietuva išbuvo iki 1915 m., o 1918-1919 m. grįžtantieji rusų caristinės armijos likučiai, tada jau raudonaisiais pasivadinę, buvo išvyti iš Lietuvos, ir 1920 m. liepos 12 d. rusai pasiprašė taikos, ir Maskvoje buvo pasirašyta Lietuvos-Rusijos taikos sutartis.

Ta sutartimi Rusijos imperija visiems laikams išsižadėjo Lietuvos žemių.

* * *

Lyg pamiršome, kad prieš 50 metų išėjo pirmas lietuvių kalba dienraštis "Vilniaus Žinios".

* * *

Būtų buvę galima ir daugiau kai ko prisiminti, bet 1955 m. mes buvome labai "užimti" Lietuvių bendruomenės rinki-(Tęsinys 5 psl.)

Ką pamiršome 1955 m.
(Tęsinsys iš 4-to pusl.)

mais, spaudos metais ir kitais darbais, tai nebuvo kada "atsikvėpti".

O kas būtų 1956 m. minėtina

1886 m., t.y. prieš 70 metų, Jungtinėse Amerikos Valstybėse išėjo pirmą turiniu vertinęs 39 psl. knygelė "Keli žodžiai apie Auginimą". Knygelę išleido New Yorke "Lietuwicz-kasis Balsas". Ją parašė J. S. Kukszcis. Tais metais viso JAV išėjo 5 lietuvių kalba knygelės, kurių tiražas siekė nuo 1,500 iki 3,000 egz. Tada jau ėjo du lietuvių kalba laikraščiai "Lietuwicz-kasis Balsas" ir "Wienybė Lietuwninkų", D. B. Tamaszausko rėdama ir Juozo Paukszcio išleista, Plymouth, Pa.

Nors tada ėjo dar tik du lietuvių lakraščiai, bet jau juodu turėjo didelių rūpesčių ne vien dėl lėšų stokos juos leisti, bet ir dėl pasikėsinių iš šalies į spaudos laisvę.

Štai liepos 28 d. kun. A. Varnagiris paskelbė tokį interdiktą:

"Szlupo Jono gazteta 'Lietuwysz-kasy Balsas' pagal mok-slo Teologu ir katalikiszkos Bažniczios skajtit newale, kaj-po raszto prieszingo geriems zwyczajems o teipos-gi Bažni-czei".

1886 m. rugpiūčio 15 d. Shenandoah, Pa., įvyko pirmas Lietuvių Susivienijimo Amerikoje suvažiavimas, kurio kūrėju, be kitų, buvo Jonas Šliūpas. Tų pačių metų lapkričio 22 d. Plymouth, Pa., įvyko Susivienijimo visų Draugysčių Katalikiškų Amerikoje suvažiavimas, kad atverti "šliūpinį" suvažiavimą. Tas suvažiavimas valdybos pirmininku išrinko kun. A. Varnagirį.

1896 m. lapkričio 24 d. galutinai susitvarkė Tėvynės Mylėtojų Draugija ir pradėjo savo lietuvių tautai naštų veikimą. Jos pirmininku suvažiavusieji atstovai išrinko J. Kazakevičių ir išdininku V. Miškinį.

1896 m. lietuvių išeivų spaudoje kilo karšti ginčai dėl paduoto prašymo Rusijos imperijos carui dėl nebuvimo Lietuvoje lietuvių spaudos. Tasai "viernų padonių" carui prašymas buvo idėtas "Garse" ir "Ryte", tai Vien. Lietuwninkų puolė tuos laikraščius, kam jie tokius niekus spausdina.

Tą "prašymą" buvo parašęs Juozas Didinskis iš Wilkes-Barre, Pa. To prašymo autorius buvo įtartas kaip rusų caristinės valdžios buvęs šnipas.

1896 m. JAV lietuvių spauda rašė, kad Amerikoje jau būta apie 300 tūkstančių lietuvių.

1896 m. gegužės 26 d. Lietuvos sūnų sambūris iškėlė reikalą sušaukti Amerikos lietuvių kongresą, kad aptartų būtinus visos lietuvių tautos reikalus.

1896 m., t.y. prieš 60 metų, JAV jau lietuvių kalba ėjo 10 laikraščių.

Birž. 23 d. išėjo paskutinis "Naujos Gėdynės" laikraščio numeris. "N. G." pradėjo eiti 1894 m. sausio 23 d. Shenandoah, Pa. Tai buvo socialistinės minties J. Šliūpo redaguojamas laikraštis.

Rugp. 21 d. pasirodė taip pat socialistinės minties laikraštis "Pennsylvanijos Darbininkas", R. P. Kuncmano redaguojamas.

1276 m. įvyko smarkus mūšis su kryžiuočiais ties Kaunu. Kryžiuočiai mūšį pralaimėjo ir, netekę daug savųjų, turėjo pasitraukti iš Lietuvos.

1806 m. balandžio 24 d. Noragėliuose gimė rašytojas, laikraščių redaktorius Pridrikas Kuršaitis. Jis mirė 1884 metais Juodkrantėje, Klaipėdos krašte. Tarp kito, jis atspausdino lietuvių kalbos žodyną ir vokiečių kalba parašė lietuvių kalbos gramatiką.

1956 m. dar minėtinas 1905 m. Lietuvos sukilimas, nes tas sukilimas ar revoliucinis judėjimas Lietuvoje dar tęsėsi beveik per ištisus 1906 mteus.

1906 m. vasario 1 d. Butkiškių kaime, Griškabūdžio vals. rusų policija ir kazokai nušovė socialdemokratų veikėją Andrių Baltrušaitį, 20 metų jaunuolį. Jis buvo socialdemokratų spaudos, tada Lietuvoje slap-tai ėjusios, bendradarbis. Pasirašinėdavo žioplelis ir kitaip. Jis taip pat bendradarbiavo Amerikos lietuvių spaudoje, Vienybė Lietuwninkų laikraščiui rašė korespondencijas.

A. Baltrušaitį kazokai su-policija nušovė jo namuose darydami kratą. A. Baltrušaitis buvo nuo jų pasislėpęs kamine. Kai kratą dariusieji pajuto kur jo esama, tai, kamine padarę skylę, paleido į jį šūvius.

A. Baltrušaičio laidotuvės Barzduose buvo labai įspūdingos, nes į jas suvažiavo daugybė žmonių. Policija tada nedrįso rodytis. Buvo pasakyta daug gražių ir turtingų kalbų. Kapinėse plevėsavo juodos vėliavos su gražiais užrašais: "Garbė žuvusiems už laisvę!", "Pražūtis caro budeliams", "Auka carizmo" ir panašiai.

1906 m. kovo 5 d. Prienuose buvo policininko Tarasovo nušautas Lietuvos sukilimo veikėjas jaunuolis Simanas Šalna, o jo draugas, Marijampolės gimnazijos mokinys Kasakaitis, suimtas.

1906 m. per Jurgine Južintuose įvyko susistumdymas su policija žmonių, atėjusių pasimelsti bažnyčion. To susistumdymo metu policija užmušė Kvedarienę iš Gremesiškių, ir daug žmonių sužeidė. Trys nuo žaizdų mirė.

Apie 1906 m. revoliucinius įvykius Lietuvoje teks atskirai vėliau pakalbėti.

Bendrai 1956 metais bus

aug kas iš lietuvių tautos pradios ir Lietuvos pereito gyventimo prisiminti. Čia tik kai kas trumpai suminėta, kad nepmiršti.

Garsinkitės "N-nose"

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinai, Firestone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU



APIE JŲSŲ
INSULIACIJOS
PROBLEMAS

Dabar yra laikas
įrengti savo namą
žiemei.

Mes turime išdirbtą
reputaciją pilno pasi-rinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams
materiolių.



CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NELAUKITE —

RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė! Ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET LAMBARYS 1043
Telefonas CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NEMOKAMAI Visiškai Nemokamai

ŠITOS IR DAUG KITŲ PUIKIŲ DOVANŲ
JUMS VISAI NIEKO NEKAINUOS

Electric Roaster & Fryer	worth	\$80.00
94 pc China Dinner Set	"	65.00
Westinghouse Radasonic Radio	"	65.00
Rogers Silverware Set of 76	"	60.00
Electric Heater	"	50.00
24 Karat Corry Coffee Maker	"	50.00
All Speed Record Player	"	50.00
Dual Control Electric Blanket	"	50.00
Four-Way Mix Master	"	50.00
Four-Piece Silver Coffee Set	"	50.00
Electric Deep Fryer	"	35.00
Westinghouse Clock-Radio	"	35.00

Jūs galite įsigyti bet kurią iš šių puikių dovanų
nemokamai! TAI NĖRA LOTERIJA.

Dėl informacijų atvykite, paskambinkite arba parašykite:

OAK

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1429 WEST 18th STREET—CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone CAnal 6-1640

VALDŽIOS
PRIZIŲRIMA

FEDERAL HOME LOAN
SYSTEM NARYS
IŠTEIGTA 1907

Iš mano atsiminimų

(B. K. Balučio 76 metų sukakties proga)

Š. m. gruodžio mėn. 29 d. suėjo 76 metai vienam iš seniausių Lietuvos diplomatų, būtent Broniui Kaziui Balučui. Jis gimė 1879 m. gruodžio 29 d. Seirijų miestelyje, Alytaus apskrities. Kas nori smulkiau susipažinti su jubilato veikimu ir jo atliktais Nepr. Lietuvoje darbais, tas turi perskaityti Juozo Bačiūno išleistą B. K. Balučio darbų apžvalgą — knygą — B. K. Balutis. Tą knygą parašė Vyt. Širvydas; ten daug atsiminimų ir Balučio bendradarbių pasisakymų apie Balutį kaip žmogų, diplomatą, veikusį užsienio reikalų ministerijoje, atstovybėse etc.

Gaila, kad aš nieko nežinojau apie šios knygos leidimą. Būčiau labai norėjęs ir savo trigrašį prikišti... Su ministriu B.K. Balučiu teko man dirbti kaip tik tuo metu, kada kūrėsi ir labiausiai įtemptai dirbo užsienių reikalų ministerija ir Lietuvos atstovybės bei konsulatai užsieniuose. Čia trumpai ir pateiksiu keletą tokių faktų apie B. K. Balutį kaip politikos departamento direktorių ir generalinį sekretorių.

Kuri buvo pirmoji atstovybė?

I-jam Pasaul. karui besibajiant aš buvau demobilizuotas 1918 m. vasarą iš Kaukazo armijos Tifliso mieste, Gruzijos demokratinės respublikos sostinėj. Tuo metu Tiflise virė gyvas darbas, kurį tvarkė Kaukazo Lietuvių Tautos Taryba. Mat, daug karių ir civilių netekę darbo norėjo vykti Lietuvon. Bet kelias buvo užkirstas: šiaurės Kaukaze vyko pilietinis karas tarp gen. Denikino, Vrangelio ir kitų iš vienos pusės ir komunistų — iš kitos. Vienintelis kelias buvo per Juodąją jūrą. Tuo metu Gruzija buvo vokiečių armijos okupuota ir Tiflise įsteigtas Vokietijos generalinis konsulas. Konsulu buvo grafas von Šulenburgas, su kuriuo pasisekė užmegzti kontaktą p. Pr. Dailidei ir kun. Steponavičiui, kuris buvo studijavęs Vokietijoje ir puikiai mokėjo vokiečių kalbą. Pr. Dailidė buvo Liet. Tarybos pirmininkas.

Po ilgų ir sunkių derybų minėtiems asmenims pasisekė išgauti leidimą kelis transportus vokiečių laivais išvežti lietuvių tremtinius per Rumunijos uostus Lietuvon. Skubėjo vykti kariai ir inteligentai, kad padėtų atkurti N. Lietuvą. Su vienu tokiu transportu Lietuvon išvyko p. Dailidė, kolonijos igaliotas tartis su Lietuvos Valstybės Taryba Vilniuje apie Lietuvos Atstovybės Kaukaze įsteigimą ir apie greitesnes galimybes tremtiniams grąžinti, nes jiems grėsė badas ir epidemijos. Trūko maisto ir vaisių.

Pr. Dailidė grįžo su igaliojimai steigti atstovybę ir bendrai su daug išpūdžių iš okupuotos Lietuvos, apie kurią mes taip maža teturėjome žinių. Grafas von Šulenburgas (paskutinis Vokietijos ambasadorius Maskvoj 1941 m.) ne labai gerai orientavosi, kas ten dedasi Lietuvoje. Tatai puikiai išnaudojo p. Dailidė, painformuodamas Vokietijos gener. konsulą, kad Lietuva yra kazerio pripažinta ir dabar civilinį gyvenimą tvarko Taryba. Konsulas pasidarė sukalbamešnis ir dar daugiau padėjo ir pagreitino lietuvių grįžimą tėvynėn.

Atstovybės įsteigimas

Ar buvo kur nors pasaulyje jau veikianti kokia Lietuvos atstovybė, — negaliu tiksliai pasakyti. Bet 1918 m. rugsėjo 3 d. Tiflise pradėjo oficialiai veikti Lietuvos Atstovybė Kaukaze. Atstovas Dailidė pakvietė sau talkon 3 asmenis: Aleksandrą Marcinkevičių (Mantautą) pirmuoju sekretorių, Kl. Prielgauską (šio str. autorį) — antruoju ir raštinės vedėju bei registracijos biuro vedėją Mariją Žičkutę-Dailidienę. Tai ir buvo visa Pasiuntinybė! Atstovybės tarnautojai labai daug dirbo ir grąžino Lietuvon daug jai reikalingų specialistų, o ypač geležinkeliečių, karių ir kitų. Liko daug senų moterėlių ir kitų, kurie nesiryžo kelionėn.

Mano kelionė Lietuvon

Atstovas Dailidė, neturėdamas tiesioginių ryšių su Lietuva ir negaudamas j raštus atsakymo, nutarė mane pasiųsti su diplomatinio paketu Lietuvon.

1920 m. kovo 11 d. aš per Batumo uostą išplaukiau italų laivu "Kleopatra" Konstantinopolin, o iš ten per Bulgariją, Rumuniją, Čekiją, Lenkiją į Vilnių. 1920 m. balandžio 13 d. atvykau Kaunan. Kelionėj užtrūkiau daugiau mėnesio, nes traukiniai po karo ėjo labai netvarkingai. Tadiena Kaune buvo labai graži, saulėta, labai ankstyvas pavasaris, Laisvės alėjoje jau pusiau medžiai buvo išskleidę lapus; vyrai ir moterys be paltų vaikštinėjo gatvėmis. Sustojau "Metropolio" viešbuty ir kaip savo akį saugojau man patikėtą diplomatinį paketą, kurį turėjau įteikti pačiam ministeriui...

Pirmas susitikimas su Balučiu

Atvykau vežiku kaip koks ponas prie vėliau visą laiką buvusių Finansų Ministerijos rūmų; sargai nurodė užs. reik. ministerijos patalpas 3-čiame aukšte. Atvykau su vizitka, kaip pridera. Tai buvo 1920 m., rodosi, balandžio mėn. 14 d., bet tiksliai nebeatsimenu. Sargas Abramavičius mandagiai paklausė pas ką aš norįs užėiti. — Pas direktorių ar pas ministerį. Atvykau iš Kaukazo.

Abramavičius užėjo pas p. Balutį ir aš girdžiu, kaip jis raportuoja "Atstovas iš Kaukazo pas Tamstą"! — Tegu užaina — pasigirdo balsas. Tai buvo Politikos Departamento direktoriaus balsas. Man įėjus ir jam nusilenkus, p. Balutis pakilo nuo kėdės, padavė man ranką ir parodė kėdę atsisėsti. Abu atsisėdome. Aš įteikiau savo diplomatinio kurjerio liudijimą ir patį paketą. Jis viską atidžiai peržiūrėjo, atplėšė paketą ir perskaitė svarbesnius raštus; vėliau jis mane klausinėjo apie Kaukazo lietuvių tremtinių padėtį, skaičių ir kita. Kada aš pažymėjau ir užakcentavau, jog būtų gera pirmoj eilėj paskubinti pergabenimą Lietuvai labai reikalingų specialistų (moterėlių-davatkėlės galės ir ilgiau palaukti), tai direktorius Balutis mane pertraukė ir trumpai pasakė — "valstybės pareiga yra lygiai rūpintis visais savo piliečiais". — Man pasidarė truputį nejauku dėl to išsireiškimo. Vėliau teisinausi, kad naujai valstybei svarbu turėti specialistų.

Pirmieji žingsniai

Man atsisveikinant p. Balutis pasakė ateiti rytoj 9 val. ryto. O dabar jis turįs perduoti atvežtus slaptus raštus vice ministeriui P. Klimui ir pasitarti, ar aš galėsiu grįžti Tiflisą, ar turėsiu pradėti dirbti ministerijoje. Padėkojęs nuėjau vizituoti kanceliarijos viršininką Juozą Vaitiekūną, kuris mane supažindino su visais jau tada dirbusiais ministerijoje tarnautojais, kuriuos galima ant rankų pirštų suskaičiuoti: p-lė Mėginaitė, Sofija ir Ona Pūtvytės, E. Maželytė, Vl. Šakenytė, Eimantytė (būhalteriją

ji tvarkė), A. Dumbrys ir P. Gaučys. Vaitiekūnas tvarkė visą raštinę, o kurjeris Abramavičius — visus iš eilės "apstrošydavo"...

Kitą dieną užėjęs pas Balutį gavau tokį įsakymą: savaite padirbėti ministerijoje, susipažinti su jos darbu bei esamais skyriais, o vėliau gausiu leidimą nuvykti tėviškėn, kurios jau buvau nematęs 6 metus. Vėliau gavau įsakymo nuorašą, kad esu paskirtas Politikos Departamentan. Tokiu būdu nuo 1920 m. balandžio mėn. vidurio pradėjau savo tarnybą Užsienių Reikalų Ministerijoje, kurioje išdirbau iki jos uždarymo, t.y. iki 1940 metų rugsėjo 15 d., t.y. viso 22 metus ir 12 dienų.

B. K. Balutis kaip viršininkas

Nuo pat mano pirmos tarnybos dienos aš ne tik gerbiau Balutį kaip direktorių ir viršininką, bet kaip ir puikų pedagogą-auklėtoją. Galima drąsiai tvirtinti, kad p. Balutis paruošė ir išaukino pirmuosius mūsų diplomatinės tarnybos tarnautojus. Užsienių reik. m. joje nebuvo leista veikti jokiai srovinei organizacijai, net šaulių Sąjungos ar Vilniaus vadavimo skyriams; paskiri asmens galėjo priklausyti organizacijoms tik už ministerijos ribų. Pirmoj eilėj jis reikalavo takto ir didžiausio mandagumo su žmonėmis, kurie lankėsi su reikalais. Balutis buvo amerikoniškai darbštus ir greitas; to paties reikalavo ir iš bendradarbių. Nekentė protekcijų ir karjeristų; labai mylėjo gerus darbininkus. Jis visada atjausdavo ir suprasdavo tarnautojo asmeninius reikalus, jei reikė-

(Tęsinys 7 pusl.)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Angliški 100% vilnos audiniai vyriškiems ir moteriškiems drabužiams, paltams ir kt. Įvairiausios rūšies maistas. Vaistai.

Visi sovietų valdžios muitai užmokami čia.

Siuntinių gavėjams nereikia nieko primokėti.

T. KUCZEWSKI & CO.

4036 SO. RICHMOND STREET Tel.: FRontier 6-6399
CHICAGO 32, ILLINOIS

Ofisas atdaras: Nuo pirmadienio iki šeštadienio,
nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

SIUNTINIAI Į SSSR

(SU APMOKĖTU MUITU)

maisto produktų, anglišių medžiagų gabalai ir vaistai (streptomocinas, penicilinas ir remifonas).

Pristatome 6 savaičių bėgyje ir įteikiame asmeniškų gavėjo pakvitavimus ne vėliau, kaip už 2½ mėnesio.

PRISTATYMĄ GARANTUOJAME.

Išsiunčiame taip pat į visas Europos šalis.

Atliekame greičiau ir rūpestingiau už visus kitus.

SIUNTIMO TARNYBOJE DIRBAME DAUGIAU, KAIP 25 METUS REIKALAUKITE KATALOGŲ.

Ofisas atdaras kasdien iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais nuo 10 valandos ryto iki 4 val. po pietų.

RALLINGTON CORPORATION

303 West 42nd Street, cor. 8 Avenue
NEW YORK, N. Y.

Tel.: PLaza 7-2258

M. Grey (Gruško).

Iš mano atsiminimų
(Tęsiasi iš 6-to pusl.)

davo kada išvykti tėviškėn, aplankyti sergančius ir kt. Jis tik vieno reikalavo, kad darbas nebūtų apleistas — užvilkinatas. Pasirašydamas siunčiamą atsakymą, Balutis dažnai pažiūrėdavo ir rašto gavimo datą ir tuo duodamas suprasti: ar valdininkas kartais neužvilkinos atsakymo.

Balučio kova su protekcijomis

Kaip ir visame pasauly, taip ir Lietuvoje buvo madoje protekcijos. Direktorius Balutis buvo jų didžiausias priešas. Jis nepaprastai gudriai mokėdavo išsisukti. Kada jam paskambindavo Ponia Prezidentienė ir norėdavo įsiūlyti savo mėgiamą kandidatą, jis taip gerai išsiaiškindavo, jog jį palikdavo ramybėje. Visai kitaip buvo tada, kai 1928 m. B. K. Balutis buvo išsiųstas Vašingtonan. Min. Zaunius buvo per daug prūsiškai drausmingas ir toli nemokėjo atsispirti prieš tokias dideles "asabas" kaip Prezidentienė. Užsienių ministerijon vėliau prisigrūdė daugybė neolituanių, jaunalietuvių ir net Saugumo D-to tarnautojų. Ministerijos ir jos darnios dvasios nebebuvo galima pažinti.

Baigiamosios mintys

Baigdamas šias trumpas pastabas apie p. B. K. Balutį kaip puikų ir darbštų diplomata, gerą Užsienių Reikalų Ministerijos tradicijų auklėtoją, didelį lietuvių patriotą, mes pirmoje eilėje turėtume būti dėkingi Amerikos lietuviams, kurie jį mums atsiuntė Lietuvon.

Kl. P.

P. S. Iki šiol mūsų periodinė spauda nevienodai rašo užsienio reikalų ministerijos pavadinimą. Čia noriu tik priminti mažą smulkmeną: vieni rašo *užsienio*, kiti *užsienių* reikalų ministerija. Istorija yra tokia: 1920 m. vasarą reikėjo užsakyti naujus raštinei blankus. Kilo toks neaiškumas — *užsienių* reik. m-ja ar *užsienio*. Vice-min. P. Klimas paskambino Jonui Jablonskiui. Bet jo nebuvo namie. Įsakė man nueiti pas prof. Jablonskį ir dalyką išaiškinti dar prieš blankų spausdinimą. Jablonskis pasakė, kad reikia rašyti *Užsienių* reikalų m-ja. Lietuvai visos valstybės, kurios yra užsieniuose sudaro daugiskaitą. O užsienis galys būti ir kambary.

Kl. P.

Anglų Kalbos Pamokos

K. KALNĖNAS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias aukštas, durys po kairei, arti
63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda tremtinys prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL
—SATURDAY, JANUARY 7, 1956

TAVO ŠIRDIS SAKO:

Pavasari žavi tu mane gamtos atgimimu, vasarą—gėlių kvapumu, rudenį—vaisių skoningumu, o žiemą žavėk mane šviesos ir meilės lobiais, kuriuos duoda knygos.

\$13.00 VERTĖS KNYGŲ DABAR TIK UŽ \$5.00!!!

Tuoju kišk penkinukę į voką ir siusk, nes tokia proga pasitaiko rečiau, nei urano klodų atradimas.

SAULĖS RŪSTYBĖ (romanas) sako: skaitai mane, nes myli, o nemylėt negali, kada mane skaitai. 311 psl., kaina \$2.00.

ČIKAGOS ŠEŠELIAI (novelės) sako: skaitai mane, nes aš parodau tau gyvenimą baisesnį, negu pats gyvenimas parodytų. 316 psl., kaina \$3.00. Ilustruota.

ŠIRDIES RŪMAI (romanas) sako: tik tada vaikščiosi širdies rūmuose ir juos tikrai pažinsi, kada mane skaitysi... 449 psl., kaina \$4.00. Ilustruota.

ŠLIUPTARNIAI (Amerikos lietuvių gyvenimo knyga) sako: tik mane skaitydamas matysi lietuvių tautos trečiosios dalies darbus, vargus, kančias, nuopelnus, kultūrą ir tautinį išlikimą. 652 psl., kieti viršeliai, kaina tik \$3.00!

VISOS 4 KNYGOS SYKIU tik už \$5.00! Persiuntimo kaštus apmokame. Rašykite:

DR. ALG. MARGERIS

3325 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Padėkime artimiesiems Lietuvoje ir Sibire

Priimame žodžiu ir raštu pilnai apmokėtus medžiagų, avalynės, maisto ir vaistų užsakymus, parinktus iš katalogų, išvalome ir persiunčiame vartotus drabužius į Lietuvą, SSSR teritorijas ir visą Europą. Turime didelį patyrimą visame Amerikos žemyne. Garantuojame 100%.

Siuntinius išsiunčiame kasdien. Lietuviškas ir sąžiningas patarnavimas.

Dirbame 6 dienas savaitėje:
8:30—6:30 val.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 West 26th Street

Chicago 23, Ill.

CRawford 7-2126

(Skelb.)

Garsinkitės "N-nose"

See the New 1956 FABULOUS FOODARAMA by KELVINATOR

More Beautiful! More Glamorous! More Colorful!
New Sand-Tone Interior Styling

New magic for your kitchen—America's most exciting foodkeeper



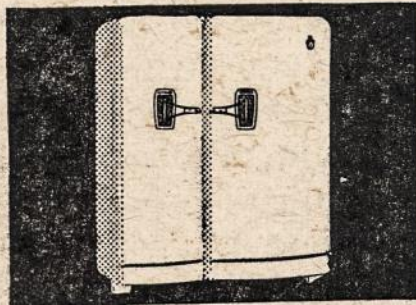
A 166-lb. Upright Freezer and an 11 cu. ft. "Moist-Cold" Refrigerator both in a cabinet only 47 inches wide.

You've seen it on Disneyland! Come in and see it for yourself. It's an entirely new concept in modern living for you. Here are fewer shopping trips, better meals, easier meals. This last word in foodkeepers can be yours at far less cost than a deluxe refrigerator and separate upright freezer.

**There's much of the magic of
Foodarama in every '56 Kelvinator!**

**TOP TRADE-INS—Your old refrigerator
is worth more than you think.**

6356



**In Your Choice of
8 NEW
DECORATOR
COLORS
AND WHITE!**

**2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095**

OPEN MONDAY AND
THURSDAY EVENINGS

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

Rockford, Ill.

Ivairios žinios

Rockfordo lietuvių kolonija pasižymi savo judrumu: kruta, kiek jėgos leidžia. Senieji, nors ir pavargsta, bet vis dar stengiasi nuo jaunesniųjų neatsilikti. Ir kai visi vieningai dirba, tai ir darbas sekasi.

Lietuvių kultūros draugijos nariai ir jų svečiai Naujuosius Metus sutiko savo klubo puošnioje patalpose tikrai iškilmingai. Dalyvavo apie penki šimtai žmonių. Atsilankė nemažas būrys ir kitataučių, kurie lietuvių pobūviu buvo labai patenkinti. Nuotaika buvo pakili, ir visi tikrai smagiai laiką praleido.

SLA 77 kuopos pirmininko pareigose Pijus Aleksynas išbuvo 33 metus. Jis jautriais žodžiais atsisveikino su nariais ir įteikė kūjelį naujai kuopos išrinktam pirmininkui Jonui Rumčikui.

Pijus Aleksynas kartu su žmona netrukus rengiasi išvažiuoti į Floridą pas savo brolių Tamą. Ten jis pasirengęs praleisti žiemą bei pasidairyti po pasakišką kraštą, kur nėra nei sniego, nei nemalonių šalčių. Planuoja jis, jei patiks, ir visam laikui Floridoje apsigyventi. Tuo atveju grįš jis į Rockfordą tik tam, kad galėtų baldus bei savo mašinas likviduoti. O tų mašinų savo namo rūsy jis turi devynias galybes, — jo namo rūsys atrodo lyg koks fabrikėlis medžiui apdirbti.

Kai atsisveikinimo diena priartės, tai 77-tos kuopos nariai jo be niekur nieko nepaleis, — tikrai surengs jam šaunų atsisveikinimo pobūvį.

Balfo skyrius savo metinį susirinkimą laikys sekmadienį, sausio 15 d. Bus renkama nauja valdyba, o po to draugiškas pobūvis su užkandžiais ir šokiais.

Pereitame susirinkime buvo paskirta iš išdo \$50 šalpos reikalams ir \$10 Vasario 16-tos gimnazijos namui.

Visi Balfo skyriaus nariai ir jų pažįstami yra kviečiami sausio 15 d. atvykti į pobūvį ir paremti šalpos darbą.

Amerikos Lietuvių Tarybos vietos skyrius nutarė rengtis prie Vasario 16-tos paminėjimo. Išrinkta ir komisija, kuri rūpinasis programos sudarymu (gavimu kalbėtojo ir t. t.). Programai atlikti jau pakviestas Lietuvių meno mėgėjų choras, kuriam vadovauja muzikas Linevičius-Linas. Choras rimtai rengiasi. Neatsilieka ir Justinas Bubelis su savo šokėjais.

Taigi minėjimo programoje bus galima pamatyti naujų ir gražių šokių bei išgirsti skambių dainų.

Žvalgas



Dr. Juzė ir Dr. Kęstutis AGLINSKAI
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2300 WEST 51st STREET
VALANDOS:
Pirm., antr., 10-12, 2-4 ir 6-9 popiet.
Ketvirt., penkt., 2-4 ir 6-9 popiet.
Šeštadieniais 10-2 val. popiet.
Tel. Ofiso: PROspect 6-1795
Rezid.: GROvehill 6-5603

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS PRITAİKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: akdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakarų.
Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antr., nuo 1-5. Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakarų.
Šeštadieniais nuo 2 ki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Rezid. tel.: STEwart 3-4511
Ofiso telef.: YARds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2-4 po pietų ir 6-8 vakare, šeštadieniais 2-7 n.p. išskyrus sekm.

Rezid. telef.: INTERocean 8-8732
Ofiso telef.: INTERocean 8-7654
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Chirurgija ir moterų ligos
10756 SO. MICHIGAN AVE.
Val.: Kasdien 9-12 val. ryto, 1-4 val. p. p. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiad. Šeštad. 10-3. Kitu laiku—susitarus.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakarų.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REPUBLIC 7-9199

GROvehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIU LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakarų
Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Dr. N. Kriauceliunaitė
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialistė Moterų Ligy ir Akušerijos
Val.: 11-2 ir 7-9 vak., šeštad. 1-4 p. p.
Kitu laiku pagal susitarimą
Adresas: 2750 W. 71st St.
(Kampas 71st ir California)
Tel.: Ofiso ir rezidencijos RE 7-4146

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emil V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons.
Vakara: pirmad., antr., ketvirtad. 6-8:30. Trečiadieniais tik susitarus.

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakarų.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Moterų ir vaikų ligos
10748 So. Michigan Avenue
Tel.: PU 5-6766—Rez. tel.: EN 4-4979
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų

Telefonai: Ofiso GROvehill 6-5399
Rezidencijos: PROspect 6-4737
DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8.
Šeštadienį 2-4 val. po pietų.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

DR. CONSTANCE O'BRTIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p.
7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namų CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8.
Ser. Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namų telef.: PROspect 6-1930
Jei neatsilieps viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896
Rezid.: LAFayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų.
Šešt. 2-6 val. popiet, išskyrus šeštad.

Telefonai: ofiso CLIFFside 4-0253
Rezidencijos: GROvehill 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. ASHLAND AVE. (kamb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30-8:30 val. vak. Šeštadienį 2-4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St
(antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakarų, antr., treč. ir penkt. 6-9 v. v. ir šeštad. 2-4 val. po pietų

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PROspect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto telef.: OLYmpic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIUTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakarų; šeštad. 1-4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.
Sėkmadieniais uždaryta.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą
Telefonas: HEMlock 4-7899
Namų tel.: HILLtop 5-2557

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JANUARY 7, 1956

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai-Protezai, Med. Bاندازai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, O. D.
tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YARds 7-7381
Priima: Vakara: nuo 6 ir 9 val. Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų.
Treč. ir sekmad. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2.
Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakarų.
Tikrinu klausą ir pagalbėju neprigirdintiems.

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svajimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio, Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai darom. su elektra, parodancia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiamą į mokyklos vaikus.
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakarų.
Šeštadieniais iki 4 val. vakarų.
Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

D E M E S I O !
Kepu europieiško skonio tortus.
Einu šeiminkauti įvairiems parengimams.
MOTUZIENĖ, telef.: PROspect 8-1678

Tel.: JE 8-9126
CARIB BARBER SHOP
GEORGE YERKES
lietuvis savininkas
1655 James Ave., kampas Lincoln Rd.
(Priešais Albion Hotel)
MIAMI BEACH, FLORIDA

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
Persiuntimai į Lietuvą
ATDARA NUO PIRMAD. IKI PENKTADIENIO
9:00 ryto iki 4:30 po pietų.
Siuntiniai priimami TIKTAI SUSITARUS.
Pirm atvykstant telefonuikit dėl susitarimo.
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 SO. STATE STREET
CHICAGO 4
Tel.: WABash 2-9354

—Girkšt-pakšt ant lentos
Kibur-vibur ant tvoros.—Kas?
Atsakymas "Mūsų knygoje".
Kaina \$1.00. Naujienose.

MŪSŲ TIKSLAS - LAISVA TĖVYNĖ

(SENUOSIUS METUS PALYDINT)

Atsisveikinome su 1955 metais. Jų darbus įvertins istorija. Bet ir mes, kaip gyvi liudininkai, jei paviršutiniškai pasižiūrėsime į senųjų metų darbus, ypatingai į pastangas sukurti pasaulyje teisingą ir pastovią be skriaudų taiką, negalėsime daryti per daug priekaištų, kad senieji metai nepasizymėjo pastangomis taikai atstatyti. Buvo padaryti ypatingi žingsniai, šuoliai, taikos linkme. Svarbiausiuoju žingsniu, be abejo, reikia laikyti liepos mėn. 18 d. Genevos didžiųjų konferenciją. Laisvieji kraštai darė desperatiškus pasiūlymus (Eisenhowerio), bet komunizmo atstovai tylo mis juos atmetė. Nors pavergtiems kraštams buvo mirtinas Edepo planas, kuriuo buvo norėta stabilizuoti Europoje taiką, bet ir tas komunizmui pasirodė baisus ir liko atmetas. Visos senųjų metų pastangos prasilaūžti per taikos barikadas, apvalyti užgriozdintą kelią į teisingą taiką visiems, nepriartėjo nė per pėdą arčiau. Liko esamoji padėtis, kuri apsigaubė tamsesniais nežinios šešėliais. Sudužo žmonijos viltys, lūkesčiai ir troškimai; planai virto laiko trūkdy mu pasiruošimams; ginklavimosi lenktynės nesulaikomu tempu kopia į aukščiausią apsiginklavimo laipsnį, kuris žmonijai pagrįstai turi kelti baime. Pagrįstai jau statomas klausimas: kas bus toliau, kuo baigsis atominių ginklų patobulinimo ir jų griau namosios jėgos vaisių derlius?

Į šiuos ir kitus klausimus atsakymas bus duotas jau šiais 1956 metais. Dvi didžiosios pasaulyje jėgos — demokratinė laisvė ir komunistinė vergija — stovi viena prieš kitą, baigdamos savo pasiruošiamuosius darbus, kurie belieka patikrinti, surikiuoti ir aktingiau bei garsiau imti kalbėti. Kokia bus toji kalba — ginklų ar diplomatinė — paaiškės šiais metais. Žinome, kad bandymai reikalingi kiekvienam daiktui, pirm nei jis paleidžiamas apyvarton. Taikos bandymo laikotarpis jau pareikalavo virš dešimtmečio. Aišku, kad vieną kartą turės pasibaigti bandymo laikas. Ar tai bus 1956 metais, ar po jų — atsakymą palikime generolui laikui.

Ką duos Naujieji metai?

Sudėti viltis, troškimus, kad 1956 m. duos pasauliui taiką ir ramybę, būtų per drąsu ir apgaulinga. Jei senieji metai, kurie buvo išimtinai, nieko nepasiekė be drastiškų pasikeitimų demokratiniam ar komunistiniam fronte, tai vargu šiais metais galima laukti kokių staigmenų. Turime visus davinčius, tad galime atvirai teigti, jog taika ir ramybė žemėje seniai viešpatautų, jeigu komunizmas niesiektų užgrobtį viso žemės kamuolio, visų šalių ir kraštų. Atviresnių ir aiškesnių įrodymų nereikia ieškoti, kaip didžiųjų konferen-

cijos laikotarpyje išperėtos dvasios paskirtį. Ją toleravo tol, kol ji dirbo jų naudai. Pamatę, kad toji "dvasia" nedirba jų naudai, stovi vietoje, komunizmo vadai žengė tris žingsnius pirmyn per Afriką ir Indiją. Tai yra tik pirmieji jų žingsniai, bet gana drąsūs, o naujieji metai bus priversti įtempti jėgas toje erdvėje susiremti su komunizmu įvairiose srityse, išskyrus ginklų kalbą. Bandymai bus daromi ir Lotynų Amerikoje, atseit, artėti prie savo didžiojo priešo JAV pašonės. Kantrybė bus bandoma ne per vandenynus, bet iš pašonės sausuma. Dėdei Samui sudarys didelių galvosūkių, bet kartu atvers akis Samo "politikieriams", kurie deda pastangas laukti iki laikas sunaikins komunizmą. Svajonės gražios, pagrįstos dūmų pamatais; tikrovė paversta smėlio rūmais, kurie norima laikyti atspariais audroms.

Taip, reikia kuo nors tikėti, ramintis. Ir Naujieji metai sutinkami su džiaugsmu, viltimi, kad jie atneš taiką ir laisvę visur. Liūdėti nėra ko. Bet sutin-

kant Naujuosius metus reikia būti atviriems ir kalbėti tiesą, kad iš jų netenka laukti to, ko politikieriai nori. Toli tas kelias, kuris turėtų vesti į taiką. Be to, tame kely sutinkama daug kliūčių. Nuolaidos, kompromisai, jei jie bus laisvųjų kraštų daromai, tas kliūtis dar labiau sutvirtins. Belieka nuolaidas daryti komunizmui, nes jis yra taikos didysis priešas. Deja, nelaukiama tos prabangos iš jo pusės. Stovėjimas amžinai toje vietoje, kurioje esame dabar, yra neįmanomas. Kas nors turės parodyti drąsą, ir visą reikalą pajudinti rimtai — ne žodžiais, bet darbais, veiksmais. Pavergtieji kraštai, kuriems Edenas savo planu buvo parašęs mirties sprendimą, gali jaustis laimingesni, turėti šviesesnių vilčių, kad ateityje jų likimas nebus taip lengvapėdiškai traktuojamas.

Mūsų tikslas

Žodis tėvynė nėra banko knygelė, automobilis, namas. Jis reiškia daugiau už žmogaus gyvybę, daugiau už prestižą ar ambicijas. Kiekvienas individas turi tėvynę, vietą, kur jis gimė, augo, gyveno. Tėvynė yra žmogaus antroji motina, — motina,

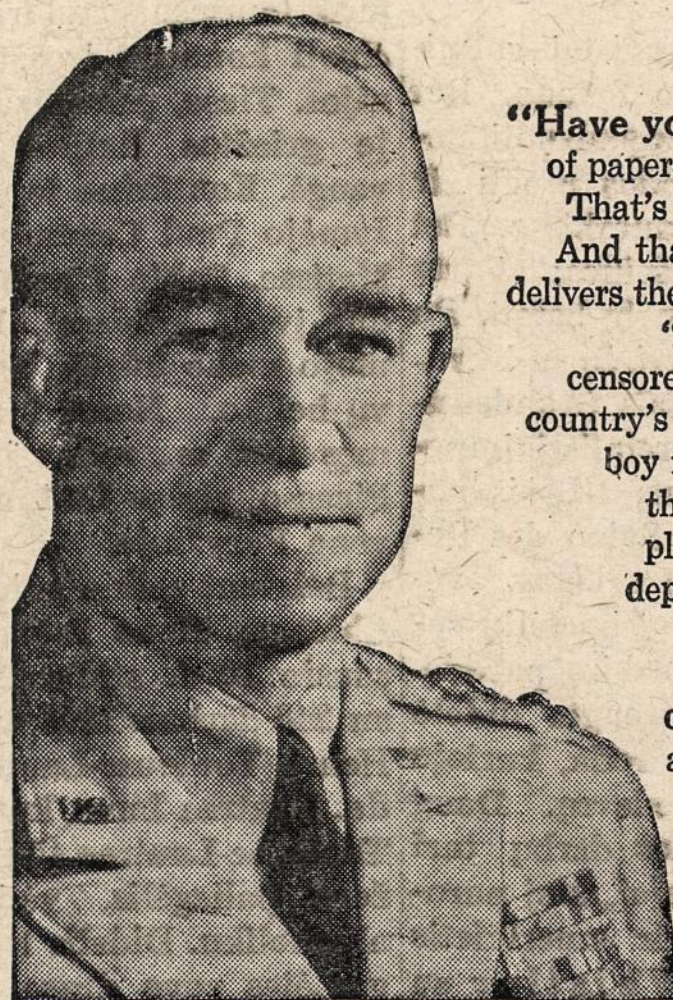
kuriai priklauso visi joje gimusieji žmonės — jos vaikai. Ir Lietuva, jos kraštas ir žemė, lietuviui yra tėvynė, antroji motina. Jeigu mes dedame visas galimas pastangas, aukojamės išgelbėti savo sergančią asmeninę motiną, tėvą, brolių ar seserį individualiai, tai tėvynę motiną turime gelbėti visi jos vaikai — lietuviai. Šiandien tėvynė motina serga nepaprasta liga, nelengva liga, ne kokia nors sloga, bet pačia sunkiausia jos istorijoje liga, kuri sudaro rimtą pavojų, kuri verčia dėti visas jėgas, kad būtų išgelbėta nuo baisios teroro mirties. Ar daug atsiras tokių, kurie prie tėvynės motinos kapo turės drąsos raudoti "Gaila man tavęs, tėvynė", bet kada jie galėjo jai padėti, jei ne darbais, tai auka, to nedarė, negirdėjo?

Taip, gaila... Bet tos gailesčio ašaros būtų tik veidmainiavimas, viešas pajuokimas lietuvių. Tikėkime, kad 1956 metų laisvuose kraštuose gyvenančių lietuvių šūkis bus: "Visų mūsų tikslas — laisva tėvynė".

— Ar jau aukojai šio vajuos metu tremtiniam gelbėti?

Skaitykite "N-nas"

The general salutes the boy on a bike



"Have you ever tried to manage a bike, a bag of papers and a barking dog in the rain or snow? That's a big job. I tried it as a boy and I know. And that's just part of the job of the boy who delivers the daily paper to your door."

"Besides bringing you the complete, uncensored news of the world, which is one of this country's most essential services, your newspaperboy is setting us an example in foresight and thrift. Many of these young Americans are planning ahead for college educations, independent lives in business for themselves — by investing in U. S. Savings Bonds."

"So to the American newspaperboy on Newspaperboy Day—a merited salute and a much deserved

'Well Done' "

Omar N. Bradley

The Treasury Department joins General Bradley in this salute. Thousands of newspaperboys are U. S. Savings Bond investors. They have distributed over 40 million pieces of Bond information and have helped sell several million dollars worth of Bonds.

Savings Bonds are one of the best investments you can make. When held to ma-

turity a Series E Bond pays an average of 3% per year, compounded semiannually. With the automatic extension privilege, it will go on paying that interest for 10 more years.

So take a tip from your newspaperboy and invest in Bonds. Join the Payroll Savings Plan where you work or invest regularly in Bonds where you bank.

Start investing today in U. S. Savings Bonds. Tomorrow you'll be glad you did.

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois



MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Moderniojo meno šimtmetis

Pasibaigus 1955 metams, su-eina šimtas metų kaip prasi-dėjo moderniojo meno epocha. Per šimtą metų buvo kartoja-mas žodis „modernizmas“. To žodžio prasmė reiškia gyvena-mojo laikotarpio atsiekimus bei pažangą, ne tiktai mene, bet ir kitose srityse: statyboje, susisiekimo priemonėse ir kt.

Tarp tradicinio ir „moder-niojo“ meno tikslia datą ir ri-bą nelengva nustatyti. Jau Ita-lijos renesanso laikais buvo dailininkų, kaip Fra Angelico, Boticelli ir kt., kurių dailė tu-rėjo panašumo į moderniąją dailę. Meno raidoje, kaip ir ki-tose kultūrinio gyvenimo sri-tyse, esti tam tikrų laikotarpių, kurie iškelia apčiuopiamų bruožų. Tie bruožai sudaro skirtingą charakterį, net for-mą.

Daugiau nei prieš 100 metų Prancūzijoje pasibaigė vadinamoji romantinio meno epocha. Tai buvo tęsinys porokokinio periodo, pasižymėjusio „sal-džiuoju realizmu“. Toji epo-cha palyginti neilgai tęsėsi. Vis dėlto vadinama romanti-ne, nes tuo laiku žmonės jau turėjo šviečiamąsias dūjas. Prieš tai Liudvikų laikais ten-kintasi tiktai žvakėmis.

Pereitą kartą „Meno žinio-se“ trumpai buvo užsiminta apie prancūzų impresionizmo pradžią. Šia proga nors trum-pai reikėtų nurodyti priežastis dėl ko meno pasauly naujas judėjimas atsirado. Išsiverži-mas jaunųjų dailininkų iš Sa-lono (Akademijos) sienų pa-darė perversmą ir atsklendė duris naujai meno epochai, da-vęs ilgą raidą ir daug naujų meno srovių. (Apie visas me-no sroves čia nekalbėsiu. - Š.).

1850 m. Prancūzijoje dar bu-vo senoji buržuazinė dvasia. Atsiradus naujam sąjūdžiui, atsirado pritarėjų ir entuzias-tų. Telkėsi rašytojai, meninin-kai, muzikai, jų tarpe Emile Zola, Gustave Courbet ir daug kitų inteligentų, kurie Pary-žiuje numatė buržuazijos vieš-patavimo pabaigą. Įtampa prieš Akademią didėjo kas-met, kai be pasigailėjimo jau-nieji dailininkai nebuvo prii-mami į jos rengiamas repre-zentacines parodas. Akademi-ja motyvavo tuo, kad jie nepa-klusnūs, radikalai ir turi Aka-demijai priešingų tendencijų.

Gustave Courbet buvo pir-masis sukilėlis prieš Akademi-jos vadovus, kai 1855 m. nebu-vo priimtas į Paryžiaus Pasau-linę parodą dėl jo radikalių pažiūrų. Tada jis pats surengė atskirą parodą. Kiek vėliau Courbet buvo įsivėlęs į politi-

ką, ir buvo areštuotas. Jo pa-veikslai ir visas jo turtas kon-fiskuotas, o jis ištremtas į Švei-cariją.

Courbet turėjo daug pasekė-jų. Prie jo prisidėjo beveik vienamečiai Corot, Millet, Dau-bigni, Dupré ir jaunesni Har-pignes, Rousseau ir Degas, ku-rie yra žinomi dar kaip Bar-bizonijos mokyklos pirmūnai. Ši grupė paskelbė savo protės-tą Akademijos „diktatoriams“ ir aristokratijos šalininkams. Jie susimetė Barbizonijoje prie Fontainebleau miško ūkininkų kaimely ir pradėjo tapyti „iš gamtos“. Vėliau prie jų prisi-dėjo grynėji impresionistai — Claude Monet, Pissarro ir Sis-ley. Visi jie gyveno naujuoju įkvėpimu, džiaugėsi saulėta gamta Barbizonijos laukuose. Jie surado, kad Akademi-ja uždarose studijose nebūtų galė-jusi duoti to, ką jie, studijuo-dami organinę gamtą, sužino-jo. Jie surado, kad šešėliai yra vėsiosios spalvos, o saulėtos vietos — šiltosios, kuomet vi-duje yra priešinga spalvų re-akcija. Claude Monet tuo labai susidomėjo ir darė bandymus tapydamas saulėleidžius, ūka-notus laukus, o vėliau jo teori-ją pripažino ir fizikos mok-slas.

1863 m. modernistai galuti-nai atsimetė nuo Salono. Bet jie dar nebuvo organizuoti, ne-drįso savo parodos rengti ir bijojo viešo pasmerkimo. Bet nebuvo kitos išeities: kartą pradėjus, reikėjo ir baigti. Po daugelio metų kivirčų su buvu-siais savo globėjais (Akademi-ja) jie nutarė kreiptis į impe-ratorių Napoleoną III. Šis pa-tarė organizuoti Salon des Re-fuses (atmestųjų salonas, vė-liau vadinamas atsimetėlių sa-lonu) ir rengti atskirą parodą. 1874 m. buvo surengta didelė „maištininkų“ paroda, kurioje buvo ir meno šedevrų. Daug tokių tos parodos darbų turi įsigiję JAV mziejai. Šioj paro-doje dalyvavo ir amerikietis James McNail Whistler su mergaitės portretu baltuose rū-buose.

Barbizonijos peisažai Pary-žiaus aristokratijai neįprasti, buvo per daug šviesus jų kolo-ritas, figūros ir žmonių veidai jiems atrodė, kaip kepti obuoliai. Ši paroda sukrečia ne tik Paryžių, bet ir visą Prancūziją. Susidomėjimas paroda buvo toks didelis, kad vieni ėjo pa-matyti dar iki tol nematytos dailės, kiti pasišaipyti iš pa-veikslų, kurių niekas nepremi-javo, niekas tuo tarpu nedrįso pirkti. Dėl didelio viešo pasiro-dymo daugelis jaunųjų daili-ninkų liko plačiau žinomi. Su-sidomėjo meno pirkkliai, pradė-jo juos reklamuoti ir visų pir-

J. JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

Neįsivaizduokime, kad tik mes, tremtiniai, turime rūpes-čių su mūsų vaikų nutautėjimu ir pergreitu susivirininimu ameri-koniškame katile. Ik valios pa-našių bėdų turėjo ir tebeturi są-monieji lietuviai tėvai, anks-čiau į šį kraštą atvykę. Kartą kalbėjomės su Pranu. Jis į Ame-riką atvyko po I Pasaulinio ka-ro. Išaugino čia porą dukterų ir sūnų. Jis, tėvas, karštas lietu-vis, o vaikai lietuviškai nebeno-ri kalbėti. Nekartą Pranas savo dukterims yra sakęs, kad jos esančios lietuvaits, kaip ir jis ir jų motina. Mergaitės tėvus gerbia, myli, bet savo lietuviš-kumo klausimą jos sprendžia taip: „O kas tie lietuviai? Ką jie turi? Ką Lietuva yra davusi pa-saulio kultūrai; ir kokių žymių žmonių lietuviai yra davę Ame-rikai?“

Tokių klausimų užkluptas, tė-vas nedaug turi medžiagos mer-gaičių lietuviybės atvėsimui su-laikyti. Adomą Mickevičių, gen. Kosčiūšką ir, gal būt, Platerai-

ma rinką rado užsieny, ypač JAV-ėse.

Impresionistiniu natūralu-mu, švelnumu pasižymėjo Cl. Monet, Pissarro, Sisley ir Re-noir. Jų darbus žmonės pamė-go ir suprato.

Vėliau atsirado naujų daili-ninkų, atseit, Henri Matisse, Paul Gauguin ir kt. Su jais at-sirado *poimpresionizmas*. Šis „izmas“ nuo pirmojo skiriasi tuo, kad poimpresionizme kar-tais pravedamas 2-ras matavi-mas, tamsesnis koloritas, kir-čiuoti kontūrai ir aštresnės li-nijos. Tiesa, prancūzai tapybo-je griežtos linijos visuomet vengė. Kontūrė tapyba pasi-žymėjo Paul Cezanne ir Henri Matisse. Pablo Picasso ir Bra-que įvedė kubizmą. Iš moder-niojo meno kūrėjų nedaug gy-vų beliko. Henri Matisse, gi-męs 1869 m., rodos jau miręs, Picasso, gimęs 1881 m., tebegy-vena Paryžiuje.

Baigiant reikia pridurti, kad Chicagos Meno Institute š. m. sausio 10 d. atidaroma didelė su 246 darbais 1901 m. mirusio Henri Toulouse-Lautrec paro-da. Lautrec buvo kunigaikščio Toulouse-Lautrec sūnus. Iš ma-žens paliegėlis, vėliau virtęs alkoholiku. Didelis talentas, iš-garsėjęs savo drąsa, atkaklu-mu, naktinių klubų scenų mė-gėjas.

— Š.

tę jos yra girdėjusios. Tačiau šiuos kilniusius lietuvius turi išpilietinę lenkai. Ir Amerikos mokyklose tas išpilietinimas ži-nomas. Stingstantiems ameriko-nėjimo leduose mūsų mokykli-nio amžiaus vaikams jų tėvai, tiesa, gali papasakoti apie mū-sų garsųjį dailininką ir muziką Čiurlionį, apie didįjį rašytoją Vincą Krėvę ar Donelaitį, dar caristinėje Rusijoje pagarsėju-sį mūsų poetą simbolistą Jurgį Baltrušaitį ar prancūziškai ra-šiusį Milošų. Bet apie pirmuo-sius plačiame pasaulyje ne kas tekalbama, o paskutinieji du taip pat svetimtaučių nusavinti. Problema nepaprastai sunki.

Kitos, nors ir didžiausios tau-tos, visais galimais būdais sten-giasi kitų tautų tarpe pasidi-džiuoti savo garsenybėmis, jas globoja, kelia į jų vertas aukš-tumas. Tegu tos jų nuosavybės ir neturi savo širdyje tų tautų grynų kraujo. Jeigu tik garse-nybė sakosi tokios tautos vaikas esąs ir niekas iš tos tautos na-rių nemanoma priešingai teig-ti. Kad ir mes, lietuviai, ar ma-žai garsenybių esame padova-noję lenkams, rusams ar vokie-čiams. Bet raskime nors vieną, pvz. lenko pasisakymą, kad Mic-kevičius, gen. Kosčiūška ne len-kai, o lietuviai; pabandykime rasti grynų kraujo rusuose pa-sisakymą, kad garsusis Dosto-jevskis ne rusas, o lietuvis; na, o apie filosofo Kanto lietuvišku-mą vokiečiams geriau nė neuž-siminkime. Kitos tautos ne vien lietuvius didžiuosius žmones sa-vinasi. Ar vokiečiai kratosi poe-to Heinrich Heines ar garsaus rašytojo Thomas Mann? Nors jie ir nebuvo vokiečiai. O prancūzai, pertekę garsiomis asmenybėmis, ar nesisavina Stefan Zveig, ar jie nepripažįsta savuoju poetu mūsų Milošų ir daugelį kitų tau-tų sūnų, kuo nors išgarsėjusių. Ne niekur nerasime pasaulyje tokių nesąmonių ir tokių spiau-dymų į žmones, kurie panorėjo būti jų tautos sūnumis ar duk-romis.

O mes, lietuviai, kągi daro-me? Mes, matote, vis kitaip. Te-gu ir nežmoniškai. Panašiai, kaip toji žemaitė mergina, bu-čiuojama savo mylimojo į lūpas, šnabžda: „Juoni, kad tu vis tap ir tap; babandyk kap nors ki-tap“.

Nėra ko juoktis mums patiems (Tęsinys 11 psl.)

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS
SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

! UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAM 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui išteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimus.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAM SU JAU APMOKĖTU

MUITU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Netoli Pensilvanijos gelžkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

305 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

Apie naujasias gazolino rūšis

Dažnai vartojamas posakis, kad amerikiečiai yra labiau pasaulyje motorizuota tauta, yra visiškai teisingas. 34,000,000 JAV šeimoms priklausančių 45,000,000 automobilių sudaro 74% bendro automobilių skaičiaus pasaulyje. Kiekvienais metais šios mašinos Amerikos vieškeliais ir plentais sukaria apie 375,000,000 mylių, kas sudaro gana netrumpą kelio ruožą.

Jeigu ir jūs esate vienas iš 68,000,000 automobilių vairuotojų šiame krašte, vidutiniškai per metus jums tenka 690 galionų suvartojamo gazolino. Jūs turėjote pastebėti, kad gazolino rafinerijos išleidžia vis naujas gazolino rūšis, pavadintas keisčiausiomis raidžių kombinacijomis, kaip TCP, PETROX, DR-2, AD, DC, ICC ar TTP. Jeigu jūs vartojate vieną iš šių gazolinų ir mokate vieną ar du centus daugiau už galioną, savaime kyla klausimas, ar tikrai jums apsio-ka išleisti gazolinui keletą dolerių metams daugiau.

Automobilių ir naftos produktų pramonės specialistai

tvirtina, kad naujosios gazolino rūšys yra tikrai naujas kuras, specialiai pritaikintas labiau suautomatintiems ir galingesniems šių dienų automobiliams. Naujosios rūšys dar vis kasmetai tobulinamos. Bendrai kalbant, daugiau mokėdamas už gazoliną, jūs galite tikrai tikėtis iš jo daugiau jėgos, nors, jeigu jūs vairuojate senesnio modelio automobilį, naujų rūšių gazolinas nebūtinai jūsų mašinai reikalingas per ištikus metus.

Automobilio motoro veikimas

Automobilis yra varomas vidutinio degimo motoru. Gazolino dujų ir oro mišinys cilindryje yra elektrinės kibirkšties padegamas. Lėtai degdamos gazolino dujos plečiasi, stumdamos grustuvėlį, kuris, mechanškai sujungtas su automobilio ratais, juos suka. Vienas cilindris po kito šaudo grustuvėlius pagal tiksliai apskaičiuotą ir suderintą lentelę, kiekvienu iššovu grustuvėliui padarant keletą kelių apskritimą: 1) žemyn, kad į ci-

lindrio degimo kamerą pro atitinkamą spragą įtraukus oro ir kuro mišinio, 2) kaip galima daugiau aukštyn, kad suspaudus mišinį padegimui, 3) vėl žemyn, besiplečiančioms dujoms stumiant ir tuo pačiu sukant ir automobilio ratus, 4) pagaliau vėl aukštyn, kad išstumus jau sudegusias dujas pro antrąją spragą degamojoje kameroje.

Pastaruoju metu jūs daug girdėjote apie spaudimo santykį (compression ratio). Tas santykis nusako ne ką kita, kaip kiek suspaudžiamas jau minėtų dujų ir oro mišinys prieš jį padegant. Juo didesnis yra šis suspaudimas, juo daugiau jėgos jūsų automobilis

gauna iš gazolino. Santykis 1:8 (labai dažnai užtinkamas šių dienų automobiliuose) reiškia, kad dujos suspaudžiamos iki tiek, jog užima 1/8 dalį originalaus cilindro tūrio. Bet net ir prie tokio spaudimo, prie geriausių sąlygų daugiausia 30% potencialios gazolino jėgos tėra pilnai išnaudojama. Aukščiausias santykis šių dienų automobiliuose yra 8.7:1, bet bandymai daromi net su 1:12.5 santykio spaudimu turinčiais motorais.

Aukšto spaudimo motorai užtikrina vairuotojams daug greitesnį reagavimą ir galimybę išspausti daugiau mylių iš galiono gazolino. Bet tokie motorai (Tęsinys 12-me psl.)

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

PIRKITE ŠIAIS METAIS BE JOKIŲ IMOKEJIMŲ,
PREKĖS AUKSTOS RŪŠIES, BE SUGADINIMŲ,
BROKŲ, SĄSKAITOS NEPERDUODAMOS
FINANSŲ KOMPANIJOMS



T. V.

- ADMIRAL,
- DUMONT.
- R C A ,
- ZENITH,
- SYLVANIA,
- MOTOROLA,
- Westinghouse

Didžiulis pasirinkimas visų prekių, svečių kambario, valgomųjų, šaldytuvų, chromo setų, vaikučiams dovanų.

Visos prekės parduodamos be jokių imokėjimų.

FURNITURE CENTER, INC.

3224 So. Halsted Street Victory 2-4226
VEDEJAS JUSTAS LIEPONIS

Vakaraš prie Kalėdų eglutės Kalėdų senelis dalins dovanas vaikučiams veltui. Vaikai įleidžiami tik su tėvais.

Atidara kas vakaras iki 9:30. Sekmadieniais 10—5 val.

Spaudos pabiro

(Tęsinys iš 10-to psl.)

iš mūsų, atsiprašau, išprotėjimo. Štai: “Mes juk neturime jų mintim pareikalavimo (kalbama apie mūsų rašytojus. J.), o jei kuriam pasisektų išlikti angliškai, vokiškai ar kuria kita kalba, tada jam giedotumėm himnus, ir siųstumėm telegramas. Apie tokį autorių būtų rašoma mūsų spaudoje bent nemažiau, kaip dabar apie kažkokią Svetlaną Beriozovą, kuri kaip baletos šokėja garsina Lietuvos vardą. (Ji su Lietuva tiek turi bendro, kad ten gimė, kur jos tėvas karjeros sumetimais buvo sulietuvinęs savo pavardę, o dabar vėl grįžo prie senosios rusiškos)”. Šitaip rašo lietuvis Vytautas Meškauskas Vienybės nr. 49. Kitaip sakant, uždėkime tiems laikraščiams, kurie pora trejeta rašinėlių užsiminė apie Svetlaną Beriozovą, cenzūrą, kad jie apie ją niekada nieko neberašytų (nors amerikoniški laikraščiai šimtą kartų yra daugiau apie ją rašę). Cenzūra tokiems laikraščiams reikalinga tam, kad nebeimėtų, jog Lietuvos vardas yra garsinamas. Beriozovos tėvas išsivežė Svetlaną iš Lietuvos 2 metų mergaitę, ir, tur būt, karjeros sumetimais toli nuo Lietuvos įkvėpė jai lietuviškus jausmus, jog ji ir pagarsėjusi nesigėdi lietuvaiteš vardo. Nežinau, iš kokių liudininkų ar dokumentų Vytautas Meškauskas gavo žinias, kad Svetlanos tėvas karjeros sumetimais buvo sulietuvinęs pavardę, o dabar vėl grįžo prie senosios. Aš turiu gyvą liudininką (ir Vienybės redaktoriui Tysliavai gerai pažįstamą), kuris žino, kad Beriozovas niekada nebuvo karjeros sumetimais pats sulietuvinęs savo pa-

vardę. Jis ją turėjo lietuviškai rašyti mūsų valstybinio teatro skelbimuose dėl to, kad iš jo to reikalavo atitinkamos lietuviškos įstaigos. Ir šiandien, sakoma, Svetlanos tėvas seka lietuvišką spaudą. Jis, be abejonės, į savo lietuviškų laikraščių iškarpių komplektą įsėgs ir Vytauto Meškausko “panegirika” ir jo dukteriai lietuvišką “dėkingumą” už Lietuvos garsinimą.

Filmų pasaulyje Europoje garsėja Šernas ir Gedgaudas, o Amerikoje Rūta Romanaitė yra lietuviai, nors jie gėdiasi savo lietuviškumo. Tuo tarpu Svetlana Beriozova yra “kažkokia” tik dėl to, kad garsina Lietuvos vardą.

Šimtai lietuvių tremtinių, imdami Amerikos pilietybę, pakeičia savo lietuviškas pavardes amerikoniškomis ar kitokiomis, tik nebe lietuviškomis, bet jie mūsų akyse tebėra lietuviai, o Beriozovas nebe lietuvis, nes jis savo dukterį išaugino lietuvaite. Ar tai nėra, klausiu, mūsų šovinistinis išprotėjimas? Ir nesigėdina to skelbti mūsų spaudoje. Atvažiavo iš Rusijos tūlas pianistas Gilell ir Vienybės redaktorius Juozas Tysliava, buvęs to neruso pianisto koncerte, parašė Vienybės viename numery vedamąjį, kuriame šitą tariamai rusišką pianistą išgarbino: “eto muzikant. Jis daugiau rusams propagandinės naudos duoda negu dešimtis Malikų”. (Cituota iš atminties. J.) O kiek lietuviškų ambasadorių atstoja mums Svetlana Beriozova? Na, pabandykime atsakyti klausimą: kiek tos garsios šokėjos karjerai padeda jos vadinimasis lietuvaite. Gal Vytautas Meškauskas, Vienybės remiamas, į juos malonės duoti atsakymą.

Ak, vyrai, vyrai, kokia šventa lietuviškos liaudies išmintis: “Ką Dievas nori nubausti, tam atima ir t. t.”

Apie naujasias gazolino rūšis

(Tęsinys iš 11-to psl.)

torai sukelia ir naujas problemas. Juo aukštesnis yra spaudimas, juo didesnė galimybė motorui būti sukrečiamam ne-naudingų eksplozijų - smūgių, kurie ne tik žaloja patį motorą, bet bereikalingai eikvoja gazoliną.

Trys motoro eksplozijų rūšys

Dažniausiai pasitaikančios eksplozijų rūšys motoruose yra trys. Pirmoji, vadinama detonacija (detonation) atsitinka tada, kai dalis dujų, užuot degusios lygiai ir pamažu, eksploduoja. Tai sukelia, garsą, panašų į plaktuko smūgį automobilio cilindro sienelėn. Tai pati pavojingiausia eksplozijos rūšis.

Antroji rūšis, dažniausiai vadinama "surface-ignition" arba "pre-ignition", atsitinka tada, kai cilindris nelaiku iššauna grustuvėlį. Priežastis — per didelis kokios nors automobilio motoro dalies įkaitimas, prieš laiką uždegas dujinį cilindro kurą.

Trečioji rūšis yra panaši į antrąją tik kiek švelnesnėje formoje. Jos sukelti smūgiai motore gali tik nervuoti vairuotoją, tačiau didesnio pavojaus motorui jie nesudaro. Taigi, kaip matome, šie smūgiai arba eksplozijos motore ir yra faktorius, apribojantis stipresnių ir ekonomiškėsių motorų gamybą. Kad jų būtų galima išvengti, yra nuolat bandoma pagaminti naujas gazolino rūšis, įvedant į jų sudėtį vis naujus cheminius elementus. Kiekviena šių naujų cheminių dalių turi savo specifinę paskirtį: greitesnį motoro užvedimą bei sušildymą, lygesnį greitėjimą ar ekonomiškumą.

Motoro atsparumas minėtoms eksplozijoms arba smūgiams yra matuojamas vadinamuoju oktano santykiu (octane rating). Nulinio oktano santykio gazolinas yra tokios prastos rūšies, kad iššaukia smūgius kad ir geriausiame motore; šimto dalių oktano gazolinas neiššaukia smūgių jokiam motore, bet jo pagaminimas rafinerijose jau kainuoja maždaug dolerį už galioną. Koks oktano santykis gazoline labiausiai tinka įvairiems motorams, yra patiriama nuolatiniais bandymais. Nauji automobiliai geriausiai veikimui reikalauja naujos konstrukcijos gazolino.

30 metų tyrinėjimų rezultatai

Jau net 1920 metais buvo at-rasta, kad pusė arbatinio šaukštuko aiškaus skysčio vadinamo tetraethilu vieno galiono oktano santykį pakelia iki tokio laipsnio, kad jokių smūgių motore nebesijaučia. Dar ir iki šiol niekas visiškai tikrai nėra nustatęs kaip šis skystis veikia, bet žinoma, kad su juo sumaišytas gazolinas dega lygiai ir nedetonuoja.

Viena iš naujųjų gazolino sudėtinių dalių yra atitinkama alkoholio rūšis, apsaugojanti drėgnas karboratoriaus sieneles nuo sušalimo šaltą dieną išjungus automobilio motorą prie judėjimą kontroliuojančių šviesų.

Kiekviena gazolino firma žino apie šiuos ir daugelį kitų chemikalų ir vartoja juos vienokioje ar kitokioje kombinacijoje.

Sunkesni ir galingesni automobiliai

Nuo 1930 iki 1950 metų vidutinio automobilio svoris pakilo 3,500-3,750 svarų. Nors kai kurių, pačių didžiųjų, automobilių svoris ir sumažėjo kartais net iki 1,000 svarų, tačiau žinant, kad sunkiųjų automobilių yra nepalyginamai mažiau, galima drąsiai teigti, kad bendrai automobiliai turi tendenciją sunkėti.

Sunkesnės mašinos reikalauja daugiau jėgos. Vidutinio automobilio motoro galingumas pakilo nuo 75 arklio jėgų 1930 metais iki 144 — 1955 m. Greitis irgi pakilo nuo 70 iki

90 mylių per valandą. Taipgi šių dienų automobiliai turi aukštesnę kompresiją, daugiau jėgos važiuojant į kalnelius ar lenkiant kitas mašinas vieškelyje.

Vienas iš žinomiausių gazolino ekspertų, Eger V. Murphree, Standard Oil Development firmos prezidentas, teigia, kad ateities gazolinų rūšys bus kiek brangesnės, bet kartu ir ekonomiškės. Jis taipgi duoda keletą patarimų vairuotojams, kaip iš dabartinio gazolino galima išgauti geresnius rezultatus.

Daryk bandymus su kelio-mis gazolino rūšimis, kad at-rastum, kokia jūsų mašinai geriausiai tinka (sukelia mažiau-smūgių motore).

Jeigu jūsų automobilis turi vadinamąjį "hand choke", var-tok jį kaip galima rečiau, nes pertankus vartojimas tik eik-voja gazoliną.

Visada išildyk motorą pir-ma nei pradėsi važiuoti.

Nevažiuk pergreitai. Auto-mobiliu, kuriuo galima nuva-žiuoti 20 mylių vienu galionu gazolino važiuojant 40 mylių

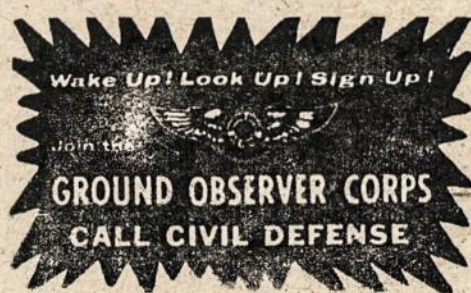
per valandą, važiuodamas 80 mylių per valandą tenuvažiuo-si tik 11 mylių. Pagrindinė to priežastis — didesnis vėjo pa-sipriešinimas.

Oro filtrą visuomet laikyk švarų.

Startuok švelniai, be trukčiojimų. Taipgi atmink, kad nuolatinis važinėjimas mieste automobiliui nėra per daug sveikas. Retkarčiais pavaži-uok į užmiestį, kur nėra šviesos si-gnalų kryžkelėse, ir duok savo automobiliui daugiau laisvės.

— ta

* Prie žalios šviesos įstaty-mas leidžia jums eiti per gatvę, bet susisieki-mo nelaimių sta-tistika rodo, kad įstatymas ne visada garantuoja saugumą. Eidami per gatvę, saugokitės sukančių mašinų... Saugumas reikalauja, kad eitumėte per gatvę tik prie kampų.



JŪSŲ APDRAUSTI INDĖLIAI NEŠ 1/2% DIDESNĮ DIVIDENDĄ KAIP IKI ŠIOL PAS ST. ANTHONY SAVINGS Pradedant 1956 m. Sausio 1 d.

VELTUI... KELIONĖ AUTOBUSU

bus apmokėta vykusiems ne toliau 50 mylių
ir pradėjusiems naują sąskaitą
su \$50.00 ar daugiau!

VELTUI... TERMOMETRAI

su kiekvienu \$50.00 ar didesniu indėliu!

KAD GAVUS MŪSŲ PADIDINTĄ DIVIDENDĄ, NEREIKIA PINIGUS IŠLAIKYTI ILGĄ LAIKĄ. JIS BUS ISMOKĖTAS KAS ŠEŠI MĖNESIAI... ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR IR TAPKITE TURTINGESNI PER 1956 METUS!



ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASOCIATION

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois

Telefonai: Townhall 3-8131 ir 8132

JUOŽAS GRIBAUŠKAS, vedėjas

ATIDARA KASDIEN; UŽDARA TREČIADIENIAIS